

รัฐสภาสาร

สภานิติบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไทย

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๐

๑ คำสั่งศาลฎีกา เรื่องคัดค้านการเลือกตั้ง ส.ส. ฯ

๒ ความรู้เรื่องประชาธิปไตย

๓๔ กรกฎาคม ๒๕๐๐ วารดิถีคล้ายวันเกิด ของ
ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี รัฐสภาสาร
ขออัญเชิญอนุภาพ แห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ทั้งปวงได้ โปรดอภิบาลคุ้มครองให้ ฯพณฯ ประสพแต่สิริสวัสดิ
พิพัฒน์มงคล เจริญด้วยจตุรพิธพรชัยจงทุกประการ.

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐ วารดิถีคล้ายวันเกิดของ
พลเอก พลเอก พระประจักษ์จันท์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร
รัฐสภาฯ ขอเชิญเชิญอนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้โปรดดลบันดาลให้ พลเอก เจริญด้วย
จตุรพิธพรชัยตลอดกาลนาน.

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นผู้แทนของ
ปวงชนชาวไทย มิใช่แทนแต่เฉพาะผู้ที่เลือกตั้ง
ตนขึ้นมา ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตน
โดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ
มอบหมายใด ๆ

สำนักงานอำนวยการ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๔๗๑๙๒

นายเจริญ บัณฑโร
(แทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)
เจ้าของและผู้อำนวยการ

นายประเสริฐ บัณฑโร
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายอาสา ทวีชัยนันต์
บรรณาธิการ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

นายสมักร อมาตยกุล
ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายเชอ สุวรรณภาณุ
ผู้จัดการ

นายสุวิชัย พันธเศรษฐ
ที่ปรึกษา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์รับพิมพ์ เลขที่ ๑๗ ถนนแพ่งภูธร พระนคร

วัตถุประสงค์

- ★ เพื่อเผยแพร่รบบอบเสรีประชาธิปไตย
เพื่อเสนอข่าวสารวิชาการ ในวงงาน รัฐสภา
และอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

กำหนดออก

- ★ ทุกวันที่ ๗, ๑๔, ๒๑, และ ๒๘
ของเดือน

อัตราค่าบำรุง

๖ เดือน ๓๕ บาท หนึ่งปี ๖๐ บาท
จำหน่ายปลีกฉบับละ ๑.๕๐ บาท

★ การเงินและบอกรับ

ส่งล่วงหน้า ในนาม ผู้จัดการ ที่ สำนักงาน
อำนวยการ (เช็กไปรษณีย์หรือธนาคาร
ไปรษณีย์จ่าย ป.ณ. บางกระบือ)

★ ส่งเรื่องบำรุง

ส่งบรรณาธิการหรือผู้ช่วยที่สำนักงาน
อำนวยการ

LIART

สารบัญ

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๐

	หน้า
บรรณาธิการแถลง	๕
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประชาธิปไตย	
(ตอนที่ ๓๑)	
ดร. หยุต แสงอุทัย	๘
พระมหากษัตริษ	
ชลอ เอี่ยมวัน	๑๗
งานของสภาผู้แทนราษฎร	๒๕
รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๔/๒๕๐๐ (ต่อ)	๓๑
คำสั่งศาลฎีกา เรื่องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฯ	๔๑
บันทึกข่าว	๕๔

LI RT

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลีลม เชียงไฮ้เฟอริณีเจอร์

และ

บริษัท ลีลมก่อสร้าง จำกัด

เลขที่ ๗๙๕-๗๙๗ ถนนลีลม ใกล้วัดแขก พระนคร โทร. ๓๑๙๖๕

รับทำการออกแบบตกแต่งสถานที่ จำหน่ายและรับสร้างเครื่องเรือน
โดยช่างเชียงใหม่ รับทำการสร้างอาคารและออกแบบโดยสถาปนิกผู้ชำนาญ.

งานดี ราคาเขา แบบทันสมัย

อบไม้ - ไล่ไม้

ทำโต๊ะเก้าอี้และประตูหน้าต่างแบบมาตรฐานและทันสมัย

โดยใช้ไม้อบที่แห้งสนิทจากโรงอบไม้ทันสมัย

โปรดติดต่อ

โรงงานประดิษฐ์ประตูหน้าต่าง บางโพ โทร. ๔๗๑๓๙

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โทร. ๒๓๒๔๘, ๒๑๑๓๙, ๒๒๑๔๐

LIRT

การแสดงความคิดเห็นโดยบริสุทธิ์ใจ เป็นหลักสำคัญอันหนึ่ง
ของนักประชาธิปไตยที่พึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันเมื่อพุทธ-
ศาสนิกชนที่ต่างแสดงความคิดเห็นอันใด พุทธศาสนิกชนนั้นย่อมอาศัยหลักเมตตา
ธรรม กรุณาธรรม มุทิตาธรรม อุเบกขาธรรม เข้าประกอบในการแสดงความ
คิดเห็นของตน ดังนั้น เมื่อตรองดูให้ดี ก็จะเห็นว่า พุทธศาสนิกชนโดยคัมภีร์
ในหลักธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว พุทธศาสนิกชนนั้น
ย่อมจะเป็นนักประชาธิปไตยที่ทำได้โดยไม่รู้ตัว.

ท่านมีวิจารณ์ญาณอันก็แล้ว
ที่ใฝ่อ่าน ศึกษาหาความรู้
ข่าวสารการเมือง หาก

รัฐสภาสาร

LIIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

All the seating throughout the rebuilt House of Commons is equipped with Dunlopillo cushioning.

DUNLOPILLO ในอาคารที่ทันสมัย

ที่ภาคแทนประเทศอังกฤษที่สร้างใหม่ ซึ่งจำเป็นใช้วัตถุที่
 ภาคร้านอันสูงส่งสัมเกียรติ เป็นตัวอย่างนำพ่วงไปยังความ
 ใฝ่หายใฝ่การนั่งแห่ง DUNLOPILLO ตามอาคารต่างๆ นอก
 หนี้อจากอากาศระบายนไ้ง่ายและทนทานเป็นพิเศษแล้ว
 DUNLOPILLO ยังให้หมายยล่ง ไม่ยบตัวหรือเดี๋ยรูปเลย ทั้งประ

หัยคการซ่อมทั้งมวล ขอเชิญชวนช่างออกแบบติดต่อบริ
 ดินลือป ก่อนเลือกถอดDUNLOPILLOแบบใหม่ เพราะรายการแ
 แปลงเล็กงน้อยๆใ้ภาวใ้แบบยอมนำมาซึ่งประโยชน์ได้มาก
 มีแบบมาตรฐานใ้ใ้เลือกมากมาย เรามีเจ้าหน้าที่พิเศษใ้
 ตอบข้อถามและปัญหาต่างๆของช่างออกแบบใ้พร้อมมูล

บริษัท ยาง ดันลือป จำกัด ลอนดอน
 ผู้ประดิษฐ์อุตสาหกรรมยางฟองน้ำ

ผู้แทนจำหน่ายแต่ผู้เดียวในประเทศไทย - บริษัท แองโกล-ไทย คอร์ปอเรชั่น จำกัด

สลากกินแบ่ง ฯ กำลังขายดี

๒ เลี้ยว ๑๐ บาท

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้เปลี่ยนกำหนดวันออกสลากใหม่ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๐๐ เป็นต้นไป โดยกำหนดออกรางวัลในวันที่ ๔, ๘, ๑๒, ๑๖, ๒๐, ๒๔ และ ๓๐ ของเดือน เริ่มแต่เวลา ๑๖.๐๐ น.

เงินรางวัลจ่ายเต็มทุกงวด

สลากจำหน่ายไม่เหลือ

เชิญเป็นสมาชิกรับหนังสือข่าวภาพประเทศไทย (THAILAND ILLUSTRATED)

ค่าบำรุงปีละ ๙๐ บาท จำหน่ายปลีกเล่มละ ๘ บาท

รับไปจำหน่ายจำนวนมากลด ๒๐ % ติดต่อได้ที่

แผนกโฆษณาของสลากกินแบ่งรัฐบาล

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โทร. ๒๔๖๔๓-๘

LIRT

ความรู้เบื้องต้น

เกี่ยวกับประชาธิปไตย

โดย กร. หยุท แสงอุทัย

(ตอนที่ ๓๐ ลงในฉบับที่ ๒๔, ๒๕ มี.ย. ๒๕๐๐)

ตอนที่ ๓๑

วันหนึ่งบุตรมาหาบิดาแล้วกล่าวว่า เขาอยากสนทนากับบิดาถึงเรื่องประชาธิปไตย
คือไป บิดาจะรังเกียจหรือไม่

บิดากล่าวว่า ไม่รังเกียจเลย เพราะประชาธิปไตยนั้นถ้าจะเรียนเพียงเพื่อได้ความรู้
มาประดับสติปัญญาก็เป็นของง่าย แต่การที่บุคคลแต่ละคนจะฝึกฝนจิตใจของตนเองให้เป็นนัก
ประชาธิปไตยนั้นเป็นของยากยิ่ง ต้องอาศัยธรรมหลายอย่างคอยระงับใจอยู่ เช่นเวลาที่เรามี
ความเห็นอย่างหนึ่ง และมีผู้อื่นแสดงความคิดเห็นไม่พ้องด้วยกับเรา เรามักจะโกรธ ยิ่งการ
ที่เราแสดงความคิดเห็นไม่พ้องด้วยกับเรานั้น เราได้วิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง หรือแสดงออก
ต่อประชาชนเช่นโดยทางหนังสือพิมพ์ เรามักจะโกรธเคืองมากขึ้น แต่นักประชาธิปไตยต้องมี
ขันติธรรม คือความอดทน เพราะเราต้องถือความมนุษย์ทุกคนเสมอภาคกัน เรามีความเห็น
อย่างหนึ่ง คนอื่นเขาก็มีความคิดเห็นอีกอย่างหนึ่งได้

บุตรกล่าวว่า แต่ถ้าความคิดเห็นนั้นอาศัยความจริงเป็นรากฐาน ก็เป็นกรง่ายที่
บุคคลผู้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จะใช้ขันติธรรมร่วมความโกรธ โดยถือว่าเป็นเสรีภาพของบุคคลที่จะ

LIRT

ออกความคิดเห็นได้เท่าเทียมกัน แต่เดี๋ยวนี้ปรากฏว่ามีการบิดเบือนความจริงเดี่ยวก่อน แล้วจึงอาศัยข้อเท็จจริงที่บิดเบือนนั้นแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เช่นนั้นจะมีทางแก้ได้อย่างไร

บิดากว่าว่า ผู้วิพากษ์วิจารณ์บุคคลอื่นหรือความคิดเห็นของบุคคลอื่นก็ควรจะเมื่อนักประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน คือต้องรักความจริง พูดถึงที่เป็นความจริง จะแสดงความคิดเห็นอย่างไรก็ต้องอาศัยข้อเท็จจริงที่คนได้สืบสวนมาโดยสุจริตใจและเชื่อว่าเป็นความจริง ผู้ที่บิดเบือนข้อเท็จจริงเขาเองหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงไปในทาง ที่คน ประสงค์เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ ผู้เช่นนั้นเราไม่ใ้ร่นกประชาธิปไตยที่แท้จริงเลย

บุตรกล่าวว่ จะมีทางแก้ไรอย่างใดบ้างที่จะไม่ให้เป็นอย่างนั้นได้

บิดาคอบว่า การที่จะแก้ไรนั้น ก็โดยบุคคลทุกคนปรับปรุงจิตใจของตนเองให้เป็นประชาธิปไตย ในบ้านหนึ่งเมืองหนึ่งก็มีนักประชาธิปไตยที่แท้จริงบ้าง และนักประชาธิปไตยที่ไม่แท้จริงบ้าง แต่ประชาธิปไตยจะก้าวหน้าไปได้นั้นก็ต่อเมื่อราษฎรส่วนมากของประเทศเป็นนักประชาธิปไตย ฉะนั้น ในตอนที่เดี๋ยวนี้บิดาจึงได้กล่าวว่ ถ้าพุทธศาสนิกชนปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาก็จะเป็นนักประชาธิปไตยไปในตัว เช่นพุทธศาสนิกชนจะต้องถือศีลห้า เมื่อเราถือศีลห้าแล้วเราก็จะไม่กล่าวเท็จ และเมื่อเป็นเช่นนั้นความคิดเห็นของเราก็จะอาศัยข้อเท็จจริงซึ่งเราเชื่อโดยสุจริตใจแล้วว่ เป็นความจริงแท้เป็นรากฐาน เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจะได้พบการต่อสู้ที่เที่ยงธรรม คือการต่อสู้ระหว่างความคิดเห็นคือความคิดเห็นซึ่งเกิดจากจิตใจอันบริสุทธิ์ อยากรให้ประเทศชาติก้าวหน้า เป็นการต่อสู้กันระหว่างเหตุผลคือเหตุผล ทั้งจะเป็นการต่อสู้กันระหว่างหลักวิชาต่อหลักวิชาด้วย

บุตรกล่าวว่ ยิงครของบุตรก็เห็นได้ว่าพุทธศาสนิกชนที่ยึดในหลักพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น เขาเป็นนักประชาธิปไตยที่คิดโดยไม่รู้ตัวก็ได้ แต่เมื่อบิดาพูดถึงข้อเท็จจริงแล้ว ต่อมก็ว่าคนหนึ่งเชื่อโดยสุจริตว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างหนึ่ง แต่ความจริงเป็นอีกอย่างหนึ่ง แล้วเขาก็วิพากษ์วิจารณ์โดยอาศัยข้อเท็จจริงตามที่เขาดำคัญผิดนั้น บิดาจะมีทางแก้บ้างไรบ้าง

บิลาตอบว่า ถ้าบุคคลใดแสดงความคิดเห็นโดยบริสุทธิ์ใจ แต่ได้ออกความคิดเห็นผิดพลาดไปโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่เรากำลังเผชิญ ก็เป็นสิ่งที่ควรให้อภัยได้ เพราะเจตนาดีย่อมอยู่ และการแก้ไขนั้นอยู่ที่การประชาสัมพันธ์ (Public relation) ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะในวงการของรัฐ แม้จะเป็นวงการเทศบาล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประชาชนพลเมือง ก็จะต้องมีการประชาสัมพันธ์อันถูกต้องอยู่เสมอ ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐ เทศบาล อบจ. อบต. องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ต้องถือเป็นหลักว่ากิจการทั้งหลายเป็นของประชาชน ไม่มีอะไรที่จะปิดบังประชาชน นอกจากประโยชน์ส่วนรวมจะเรียกร้องให้ปิดไว้เป็นความลับชั่วคราวหนึ่ง ฉะนั้น ถ้าเกิดความเข้าใจผิดในหมู่ประชาชนแล้วก็อย่าโทษประชาชนเลย ต้องโทษรัฐ เทศบาล อบจ. อบต. และองค์การอื่น ๆ ที่ไม่สามารถมีการประชาสัมพันธ์ถึงขนาดที่จะไม่ให้ประชาชนเข้าใจผิดได้

บุตรตอบว่า ยังมีกรณีที่บางคนเขายอมรับข้อเท็จจริง แต่เขาไม่เห็นด้วย เขาเห็นว่าการกระทำอย่างนั้นไม่ดี อย่างนั้นไม่ดี ทำให้ผู้ประกอบกิจการนั้นเสียกำลังใจไป บิลาจะมีความคิดเห็นอย่างไร

บิลาตอบว่า การที่บุคคลคนหนึ่งจะเห็นว่ากิจการอย่างหนึ่งไม่ดีนั้น เป็นแต่รูปภาพของเขา แต่ไม่ใช่เขาถ่วงเช่นนั้นแล้ว บุคคลอื่นจะเชื่อเขาเสมอไป ผู้ฟังที่เป็นนักประชาธิปไตยก็ควรใช้วิจารณญาณ เช่นถ้าคำกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม ผู้ฟังก็ควรจะดูว่าผู้กล่าวเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด หรืออย่างน้อยก็สักไม่อยู่ในพรรคการเมืองใด หรือเป็นผู้มีทัศนคติอย่างไร เพราะบุคคลที่มีทัศนคติอย่างไรอยู่ในใจ เขาก็แสดงความคิดเห็นของเขาตามทัศนคติเขามีอยู่ ในเรื่องนี้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายควรระลึกถึงพระโอวาทของพระพุทธเจ้าที่ว่า อย่าเชื่อสิ่งใด ๆ เพราะพระพุทธเจ้าเองได้ทรงตรัสไว้เช่นนั้นอย่างนั้น คือพิจารณาเหตุผลว่า ควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อเสียก่อน นักประชาธิปไตยจึงควรใช้เหตุผลตัดสิน

บุตรถามว่า นักประชาธิปไตยที่มีความรู้ก็มี ไม่มีความรู้ก็มี จะตัดสินความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้ถูกต้องอย่างไร

บิลาตอบว่า การที่บุตรพูดเช่นนั้น บุตรเองกำลังจะไม่เป็นนักประชาธิปไตยเสียแล้ว

บุตรถามว่า เพราะเหตุใด

บิดากล่าวว่า เพราะการที่บุตรมีความคิดเห็นว่า บุคคลที่ไม่มีความรู้จะคิดอะไร ไม่ถูกต้องนั้น เป็นความคิดเห็นไม่ถูกต้อง เพราะจริงอยู่ประชาธิปไตยยอมรับว่ามนุษย์เกิดมามีสติปัญญาไม่เท่าเทียมกัน มีการศึกษาอบรมแตกต่างกัน และมีความชัดเจนในชีวิตไม่เหมือนกัน แต่ประชาธิปไตยถือว่า เมื่อมนุษย์ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันก็จะแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นโดยไม่มีข้อจำกัด เช่นคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นได้อย่างหนึ่ง อีกคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นตรงกันข้าม ในที่สุดมนุษย์ทุกคนจะไร้ตามัญญ์ดำเนิน วิจัยปัญหาต่างๆ ได้โดยถูกต้อง

บุตรกล่าวว่า คำวินิจฉัยของหมุ่ขุนอาจเป็นไปตามอารมณ์มากกว่าเหตุผลก็ได้ บางคนไม่ยอมรับความจริง หูอะไรก็ไม่ยอมเชื่อ จะทำอย่างไร

บิดากล่าวว่า เป็นจริงดังนี้ แต่ขออธิบายให้บุตรระลึกถึงคำกล่าวของนักประชาธิปไตยคนหนึ่งซึ่งกล่าวไว้ว่า บุคคลอาจหลอกลวงคนต้องตามคนได้จนตลอดชีวิต และอาจหลอกลวงบุคคลทุกคนได้ชั่วขณะ แต่จะไม่มีใครหลอกลวงประชานจนตลอดกาลได้ ฉะนั้น บุคคลใดที่เราเห็นว่าเขามีความคิดเห็นถูกต้องและปฏิบัติถูกต้องโดยบริสุทธิ์ใจ เขาก็ต้องขอตนรอนกว่าความจริงจะกลัดกลายออกมา ฉะนั้นบิดาจึงเห็นว่าขนัตติธรรมเป็นหลักสำคัญที่นักประชาธิปไตยจะนำมาปฏิบัติ

บุตรกล่าวว่า ถ้ามนุษย์ในโลกมีพรหมวิหาร ๔ คือ มีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขาต่อกันและกัน และหมั่นสำรวจตัวของตัวเองว่าได้รักฟอกจิตใจให้บริสุทธิ์หรือเปล่า เราก็จะถึงประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ มนุษย์นั้นนานาจิตตัง จึงต้องมีความคิดเห็นแตกต่างกันในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นของธรรมดา ขออย่างเดียวคือขอให้แสดงความคิดเห็นนั้นโดยบริสุทธิ์ใจเท่านั้น แต่บุตรตั้งเถกถามว่าบุคคลหลายคนยังไม่เร้าถึงความจริงอันเห็นด้วยหรือไม่

บิดากล่าวว่า บิดาเห็นด้วย เวลานี้ยังมีบุคคลบางคนไม่ยึดถือในคำดังตอนของพระพุทธเจ้า คือไม่วินิจฉัยความคิดเห็นต่าง ๆ ตามเหตุผล คือแทนที่จะวินิจฉัยว่าข้อความในข้อ

LIART

เองมันเองถูกต้องด้วยเหตุผลหรือไม่ กลับไปพิจารณาว่าใครเป็นผู้พูด เราชอบใครเขาก็เห็น
คนนั้นเป็นฝ่ายถูก การยึดถือด้วยบุคคลโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลนั้น ไม่สอดคล้องกับประชาธิปไตย
คนหลักประชาธิปไตยเรื่องที่ถูกต้องต้องเป็นเรื่องที่แสดงได้ ในตัวเองว่าถูก ต้องและมี เหตุผลใน
ตัวของตัวเอง

บุตรกล่าวว่ แม้ในระบบประชาธิปไตยก็มีผู้นำเหมือนกัน แต่การที่บุคคลมีความ
นิยมในตัวบุคคลเฉพาะตัวนั้นไม่น่าจะรักกับประชาธิปไตย

บิดากกล่าวว่ ถ้าทั้งเหตุผลดีแล้วก็เป็นประชาธิปไตยไม่ได้ จริงอยู่เราอาจยกย่อง
บุคคลให้เป็นผู้นำด้วยความสมัครใจ แต่เราก็ต้องคำนึงถึงเหตุผลทุกครั้ง บุคคลที่เรายกย่อง
มากก็เป็นธรรมดาที่เราจะให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ แต่เราจะหัดบศาคาเรื่อนั้น ไม่ได้ พระ
พุทธเจ้าทรงครัดว่ อย่าเชื่อเพราะศกาคกถ่าว้อย่างนั้นอย่างนี้ ต้องเชื่อเหตุผล

บุตรกล่าวว่ บุตรหวังว่คำพูดของบิดาจะเป็นเครื่องเตือนใจพี่น้องชาวไทยทั้งหลายที่
จะพิจารณาความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์โดยใช้เหตุผล ไม่ใช่ใช้อารมณ์ ไม่ใช่ว่เรา
ไม่ชอบคนใดคนหนึ่ง หรือคณะบุคคลคณะใดคณะหนึ่ง เราก็ถือว่เขากระทำการไม่ค้ไปหมด
เราจะต้องหียบยกการกระทำแต่ด้อย่างมาพิจารณาประกอบด้วยเหตุผล และหลักวิชา แต่บุตร
คิดว่เป็นนิสัยของมนุษย์ที่จะชอบเชื่อก็การค้ำหนักค้เกินมากกว่การชมเชย

บิดากกล่าวว่ ตามปกติก็เป็นอย่างนั้น เวลาสร้างค้กก็ไม่มีใครสนใจค้ แต่เวลาไฟ
ไหม้ค้กถัดบ้มีค้คนอยากค้เป็นอันมาก แต่นักประชาธิปไตยต้องเป็นผู้มีค้ดัดบ้ปรัชญญะ มีค้ธรรม
วิค้มนธรรมประจำใจ และมุ่งจะให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมเสมอ เราจะไม่ทำด้ายดิ่งซึ่งตาม
ความเห็นโดยบริสุท้ใจของเรา ที่เขาเห็นว่เป็นดิ่งที่ถูกต้องเป็นอันขาด

บุตรแย้งว่ การที่บิดากถ่าว่เช่นนี้จะมิขัดแย้งค้จริยปฏิบัติของประชาธิปไตยหรือ
เพราะจริยปฏิบัติในสภานุแทนราษฎรนั้น ฝ่ายค้ำเขาม้หน้าท้แค่จะค้ำนรัฐบถ เราไม่มีหน้าท้
ด้นบ้ด้นนรัฐบถ แม้เขาจะเห็นชอบกับรัฐบถ อย่างมากเราจะนิ่งเฉยเฉย

บิดากถ่าว่ ไม่รักกันเฉย ฝ่ายค้ำตามหลักประชาธิปไตยที่แท้ค้จริงนั้น เขาเป็น
ฝ่ายค้ำเพราะเราไม่เห็นด้วยกับค้ำหนดค้นโยบายของพรรค การเมือของฝ่ายด้นบ้ด้นนรัฐบถ โดยบริ
สุท้ใจ และรัฐบถจะเสนออะไรในสภานุแทนราษฎร ก็เพื่อให้เป็นไปค้ำตามค้ำหนดค้นโยบายของ

พรตการเมืองฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลซึ่งเราไม่เห็นด้วยมาแต่แรก ฉะนั้นฝ่ายค้านจึงมีแค่จะก้าว
เพื่อให้รัฐบาลออกไป เราจะได้เป็นรัฐบาลแทนที่แต่นำเอากำหนดนโยบายของพรตการเมือง
ของเขาซึ่งเราเห็นว่าถูกต้องมาเป็นนโยบายของรัฐบาลต่อไป

บุตรกล่าวว่ ความที่โต้กล่าวมาแล้ว จะพอสรุปได้หรือไม่ว่า การแสดงความคิดเห็น
เห็นโดยบริสุทธิเป็นหัตถ์สำคัญอันหนึ่งของนักประชาธิปไตยเหมือนกัน และพุทธศาสนิกชนที่
ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ย่อมจะอาศัยหัตถ์เมตตากรม ธรรม
กรรม มุทิตากรม อุเบกษากรม แสดงความคิดเห็นของตน

บิดากล่าวว่า ถูกแล้ว

บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด

สำนักงานอาคาร ๑ ถนนราชดำเนิน

โทร. ๒๔๐๕๕

รับประกันอัคคีภัย ภัยทางทะเล ภัยรถยนต์ และอุบัติเหตุต่าง ๆ
ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล

บริษัทนี้ได้ทำการติดต่อ สัมพันธ์กับ บริษัทรับประกันภัยต่าง ประเทศที่มี
ชื่อเสียง และฐานะดีหลายประเทศ โดยมีผู้บริหารงาน คือ

คุณหญิง วิจิตรา ชนะรัชต์

นายมงคล ศรียานนท์

เป็นประธานกรรมการ

เป็นกรรมการจัดการ

LIART

อยากมีความรู้ ข่าวสารการเมืองให้กว้างขวาง

ต้องอ่านรัฐสภาสาร

★

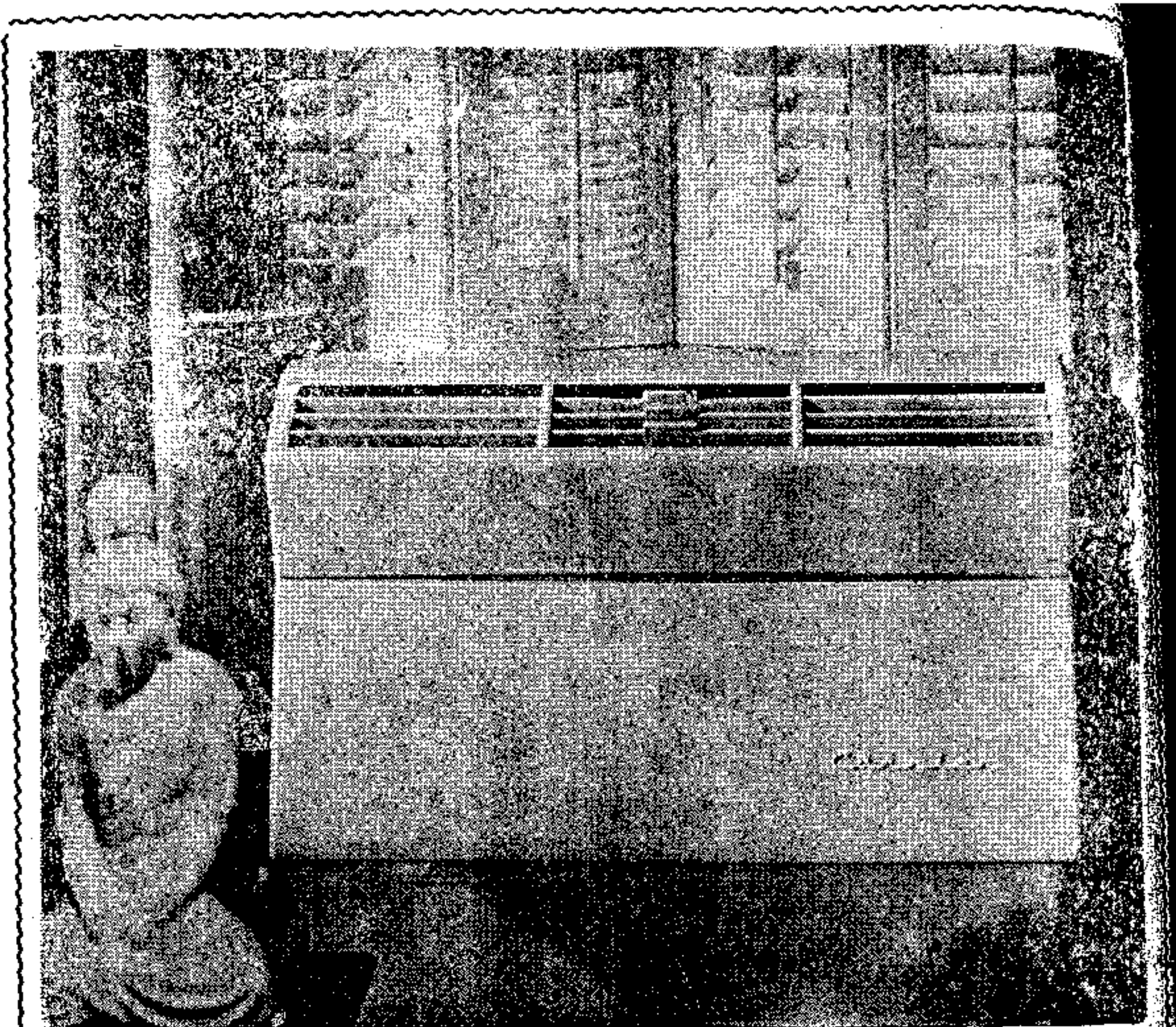

"Pilot 99"
ปลอกทอง
ราคา 40 บาท
สั่งจำหน่ายทั่วไป
ปากกاپilot

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

The distinguished new

International

Room Air Conditioner

...created by the people who air-condition the world

ผู้แทนจำหน่ายเครื่องปรับอากาศและห้องเย็น “แคเรียร์”

บริษัท ล็อกซ์เลย์เครื่องเย็น จำกัด

๓๐๔ ถนนสีป้า พระนคร

โทร. ๒๒๒๓๗/๕

LI RT

พระมหากัจจានะ

โดย ชลช เอี่ยมวัน

△

เมื่อกล่าวถึงพระมหากัจจานะ ความความเข้าใจของนักเล่นพระพุทธรูปค่อนข้างมาก
เข้าใจว่าท่านมีลักษณะอ้วนท้วมท้วม คีรีชะหติม ทรงไว้ซึ่งอภินิหารต่าง ๆ และบางท่านก็เรียก
เพี้ยนไปว่า พระตั้งกัจจายหรือพระกัจจาย แม้แต่คนจีนบางคนก็นับถือว่าถ้ามีไว้บูชาประจำบ้าน
ก็จักเป็นสิริมงคลทำมาค้าขายเจริญรุ่งเรือง นี่เป็นความเห็นของนักเล่นพระเครื่องพระบูชา แต่
นักธรรมศึกษาอย่างผมมีความเห็นว่า พระมหากัจจานะนั้นเป็นผู้รูปร่างสวยงาม ผิวเหลือง นิด
จากที่เข้าใจกันว่าอ้วนท้วมท้วม และอภินิหารต่าง ๆ จะเกิดได้ก็ด้วยรู้จักวัชบุชา คือบูชาครบทั้ง
ต้องอย่างซึ่งได้แก่อามิตบุชา การบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียนเป็นต้น และปฏิบัติบูชา การปฏิบัติ
ธรรม นักเล่นกับนักธรรมจึงมีความเห็นคนละอย่างไม่เป็นยุคกันได้ในฐานะที่ผู้เขียนได้เคยผ่าน
การศึกษามาบ้าง จึงขอเสนอเรื่องราวความเป็นมาของพระมหากัจจานะแต่ท่านผู้สนใจความ
ควรแก่ภาวดี หวังว่าคงจะมีประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อย

พระมหากัจจานะนั้น ตามตำนานว่าเกิดก่อนพุทธกาล เป็นบุตรพรหมณ์กัจจาน-
โคตร หรือกัจจายนโคตร ผู้เป็นปุโรหิตของพระเจ้าจันทรทัชโชต (พระเจ้าแผ่นดินกรุงอุชเชนี
เมื่อปุโรหิตผู้เป็นบิดากั้งแก่กรรมแล้ว กัจจานะได้รับแต่งตั้งให้เป็นปุโรหิตแทน

LIART

ครั้นต่อมาถึงสมัยพุทธกาล พระเจ้าจันทปัชชิตได้ทรงทราบข่าวว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้วทรงแสดงธรรมแก่ประชาชนตามชนบทน้อยใหญ่ และธรรมที่ทรงแสดงนั้นเป็นของจริงยังผู้ปฏิบัติให้ได้รับผลตามควรแก่การปฏิบัติจึงมีพระประสงค์จะเชิญพระพุทธเจ้ามาแสดงธรรม และตรัสให้กัจจานบุโรหิตไปทูลเชิญ กัจจานบุโรหิตได้โอกาสจึงทูลดาบวยด้วย ครั้นทรงอนุญาตแล้ว จึงพร้อมด้วยบริวาร ๘ คนไปยังสำนักแห่งพระพุทธเจ้า เมื่อได้สดับพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้า ทรงแสดง แล้วก็บรรลु พระอรหัตต์และได้อุปสมบท เป็นพระภิกษุทั้ง ๘ รูป ท่านทูลเชิญให้พระพุทธเจ้าเสด็จไปกรุงอุชเชนีตามที่พระเจ้าจันทปัชชิตตรัสสั่ง พระพุทธเจ้าตรัสให้ท่านไปพร้อมกับบริวาร ด้วยทรงตั้งเห็นว่า ถ้าท่านไปเองแล้ว พระเจ้าจันทปัชชิตจักทรงเดือดร้อนใจมาก ท่านพร้อมกับบริวารได้ทูลดาพระพุทธเจ้าไปกรุงอุชเชนี ได้แสดงธรรมแก่พระเจ้าจันทปัชชิตและประชาชนในกรุงอุชเชนีมีความเดือดร้อนใจมาก เมื่อเสร็จจากการแสดงธรรมแล้วก็พากันผู้เป็นบริวารกลับยังสำนักพระพุทธเจ้า

ในกาลต่อมา พระมหากัจจานะได้รับยกย่องเป็นพิเศษจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการอธิบายเนื้อความย่อให้พิสดาร ซึ่งมีเรื่องเล่าไว้ว่า ณ กาลครั้งหนึ่ง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมโดยย่อว่า ผู้มีปัญญาไม่ควรคิดถึงสิ่งที่จะต้องไปแล้วและไม่ควรคิดถึงสิ่งที่ยังมาไม่ถึง เพราะสิ่งที่จะต้องไปแล้วก็พ้นไปแล้ว สิ่งที่ยังมาไม่ถึงก็ยังไม่ปรากฏ ผู้ใคร่แจ้งเห็นธรรมที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในกาลนั้น ๆ ไม่หวั่นไหว มีใจมั่น ผู้นั้นเมื่อรู้ธรรมอย่างนั้นแล้วพึงหมั่นประพฤติธรรมนั้นให้เจริญยิ่งขึ้น ควรทำความพากเพียรตั้งแต่วันนั้น เพราะใคร่จะรู้ถึงความตายจักมีในวันพรุ่ง การผลัดเปลี่ยนผ่อนผันต่อความตายย่อมไม่มี ผู้รู้ที่มีใจสงบย่อมสรรเสริญคนมีความเพียรทั้งกลางวันกลางคืน คนที่มีชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาทเช่นนี้แหละ เราเรียกว่า “ผู้มีราตรีเดียวเจริญ” ครั้นครั้นอย่างนั้นแล้วก็เสด็จเข้าพระวิหารไปโดยมิได้ให้ธรรมอธิบาย ภิกษุทั้งหลายไม่เข้าใจความหมายและไม่มีโอกาสที่จะทูลถามความย่อ นั้น จึงพากันไปหาพระมหากัจจานะขอรับสั่งให้ท่านอธิบาย ท่านก็อธิบายว่า ท่านผู้เจริญทั้งหลาย เรารู้ความย่อที่ตรัสนั้น คือว่าเมื่อบุคคลคิดถึงเรื่องในกาลที่ต้องไปแล้วว่าเราจะได้เห็นรูป หูของเราได้

สิ่งเดียว จมูกของเราได้ดูดกลิ่น ลิ้นของเราได้ลิ้มรส กายของเราได้สัมผัสกับกาย ใจของเรา
 คุ้ยกับอารมณ์ทั้งที่เป็นส่วนน่าปรารถนาและไม่น่าปรารถนา ก็ย่อมเกิดความกำหนัดยินดี
 เกิดเหตุในสิ่งที่น่าปรารถนา และเกิดความเสียใจในส่วนที่ไม่น่าปรารถนา อย่างนี้ชื่อว่า
 "ผู้คิดถึงสิ่งที่ดีงามไปแล้ว" ถ้าหากไม่คิดอย่างนั้น คือไม่คิดถึงสิ่งที่ดีงามไปแล้วนั้น ความกำหนัด
 ยินดีหรือความเสียใจก็ไม่เกิดขึ้นได้ อย่างนี้ชื่อว่า "ผู้ไม่คิดถึงสิ่งที่ดีงามไปแล้ว" ส่วนบุคคลที่
 กำหนดจิตว่าในกาลต่อไปข้างหน้าเราจะได้เป็นอย่างไร เราจักได้เป็นอย่างนี้ ชื่อว่า "ผู้คิด
 ถึงสิ่งที่ยังมาไม่ถึง" ถ้าบุคคลไม่คิดหมายกาลข้างหน้าอย่างนั้น ชื่อว่า "ผู้ไม่คิดถึงสิ่งที่ยังมา
 ไม่ถึง" คนที่มีใจกำหนัดยินดีเกิดเหตุหรือเสียใจ ในสิ่งที่เกิดเฉพาะหน้า ชื่อว่า "ผู้มีใจไหว
 ไม่มั่นคงในธรรมที่เกิดเฉพาะหน้า" ส่วนคนที่ไม่หลงเพลิดเพลินหรือไม่เสียใจในเหตุการณ์ที่
 เกิดเฉพาะหน้า ชื่อว่า "ผู้มีใจมั่นคงในธรรม" ท่านผู้เจริญทั้งหลาย นี่เป็นคำอธิบายคำย่อที่
 พระพุทธองค์ตรัสแล้ว ถ้าท่านทั้งหลายสงสัยก็ขอได้โปรดไปถามพระองค์ท่านเถิด พระภิกษุ
 เหล่านั้นก็ไปเฝ้ากราบทุกความนั้นแก่พระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย พระมหา
 กัจจนะมีปฏิภาณดีมาก อธิบายความย่อของเราถูกต้องแล้ว พวกท่านจงจำไว้เถิด

และมีเรื่องเล่าไว้ในอรรถกถาธรรมบทว่า บุตรของเศรษฐีคนหนึ่งในเมือง
 ไตรเวणी ได้เห็นท่านมหากัจจนะผู้มีรูปร่างผิวดำแดงอร่ามดุจทองคำ จึงนึกด้วยความกำหนัด
 ยินดีว่า ถ้าได้ภรรยาที่มีรูปร่างอย่างนี้สักคนหนึ่ง ด้วยอำนาจแห่งอกุศลจิตนั้น เพศแห่งเศรษฐี
 บุตรก็ก่อกบฏตายเป็นสัตว์ดิรัจฉานมาในขณะนั้น เศรษฐีบุตรได้รับความอับอายขายหน้ามาก เมื่อขอ
 อภัยโทษท่านแล้ว เพศจึงก่อกบฏเป็นอย่างเดิม

เนื้อความในอรรถกถาธรรมบทนี้ ย่อมชี้ให้เห็นว่า พระมหากัจจนะนั้น มิใช่
 มีรูปร่างอันทอแสงเหมือนรูปที่ทำเปรียบเทียบไว้ตามความเข้าใจของพิกัดพระพุทธรูปปางต่างแล้ว
 ชำคั้น แต่เข้าใจว่า ที่ทำเป็นรูปอันใหญ่นั้น คงจะทำเปรียบเทียบเป็นบุคคลาธิษฐาน โดยถือเอา
 คุณธรรมพิเศษของท่านซึ่งพระพุทธเจ้า ยกย่องให้มีเขตทิศๆ ทางอธิบาย ความย่อให้พิสดาร เป็น
 เครื่องหมาย แล้วทำรูปท่านให้ใหญ่ขึ้นกว่าเดิม แต่คงว่าท่านเก่งทางอธิบายความย่อให้พิสดาร

ครั้นเวลาว่างไปนานเข้า อนุชนรุ่นหลังก็จำกันมาตามคำบอกเล่าว่า ท่านมีรูปร่างอันหล่อ
 อย่างนั้น ชื่อนี้เทียบได้กับการแสดงรูปภาพของพระพุทธเจ้าก่อนจะพบกับพระยามาร คือมีรูป
 พระยามารพร้อมด้วยพลเดชาดาอาวุธจะทำร้ายพระพุทธเจ้าข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่ง มีรูปพระยามาร
 ถือคอกบัวแสดงว่าแพ้พระพุทธเจ้าแล้วขอมาโทษ ส่วนเบื้องล่างมีแม่ธรณีบีบน้ำให้ออกจาก
 ฌมมวช บันดาลให้มีสัตว์ร้ายนานาชนิด ซึ่งหวังว่าท่านผู้นับถือพระพุทธศาสนามาเคยเห็นมาแล้ว
 การที่มีรูปเช่นนั้นก็แสดงเป็นบุคลาธิษฐาน คือทำเปรียบเทียบให้เป็นตัวคนเรื่องราวเพื่อแสดง
 พุทธจริยาอันให้เด่นชัดและให้มีความหมายยิ่งขึ้น แต่ความจริงคือคามธรรมาธิษฐาน พระยา-
 มารกับพลเดชาที่ยกทัพมารบพระพุทธเจ้านั้น ก็คือตัวกิเลสนานาชนิด มีโลภ โกรธ หลง เป็นต้น
 ที่มารบเร้ากับดวงจิตของพระพุทธเจ้าขณะที่ทรงบำเพ็ญความเพียรเพื่อตรัสรู้ตนเอง คือเมื่อ
 พระองค์ใช้ปัญญากำจัดตัวกิเลสเหล่านั้นได้แล้ว ก็เปรียบเหมือนแม่ธรณีมาช่วยบีบน้ำออกจาก
 ฌมมวช บันดาลให้มีสัตว์ร้ายต่าง ๆ เป็นต้นว่า จระเข้ ได้ทำร้ายพอลพระยามารให้พ่ายแพ้ไป
 ชื่อนี้จะผิดทุกอย่างไรขอท่านผู้ทรงปัญญาโปรดพิจารณาด้วย ฉะนั้นการเดินพระเครื่องพระบูชา
 ต่าง ๆ ถ้าได้ศึกษาค้นคว้าประวัติความเป็นมาประกอบกับไขให้เหตุผลด้วยแล้ว ก็จักเกิดคุณ
 ประโยชน์เป็นอย่างมาก

อนึ่งพระมหากัจจानะ ปรากฏว่าได้มีชีวิตอยู่มาถึงภายหลังพระพุทธเจ้าปรินิพพาน
 แล้ว ถึงความในมรุตตรว่า เมื่อคราวที่ท่านอยู่ที่กุนชาวัน ในเมืองมจฺจราช พระเจ้ามจฺจราช-
 อวันต์เสด็จไปหาแล้วตรัสถามว่า พวกพราหมณ์เขาถือว่าพวกเขาเป็นผู้บริสุทธิ เพราะเกิดจาก
 พรหม ท่านมีความเห็นอย่างไร

พระมหากัจจानะทูลตอบว่า คำนั้นเป็นแต่เพียงคำที่พวกเราเดาถือว่ากันมา แต่
 ยกอุทาหรณ์แสดงถึงวรรณะที่ไม่ต่างอะไรกันว่า วรรณะใดเป็นผู้มั่งคั่ง วรรณะเดียวกันแต่
 วรรณะอื่นย่อมเข้าเป็นสาวกของวรรณะนั้น วรรณะใดประพฤติกว้างขวาง วรรณะนั้นเมื่อตายแล้ว
 ย่อมไปสู่อบายเหมือนกันหมดไม่มียกเว้น วรรณะใดประพฤติดีความดี วรรณะนั้นเมื่อตายแล้ว
 ย่อมไปสู่โลกสวรรค์เหมือนกันหมด วรรณะใดทำโจรกรรม ทำปรหาวีถกรรม วรรณะนั้น
 ย่อมได้รับราชอาณาเหมือนกันหมด วรรณะใดออกบวช ตั้งอยู่ในศีลธรรม วรรณะนั้นย่อมได้
 รับความเคารพนับถือ ได้รับการบำรุงปฏิบัติคุ้มครองรักษาเหมือนกันหมด ไม่มีพิเศษ

ฝากเงินไว้กับธนาคารออมสิน

มั่นคง ปลอดภัย

เพราะรัฐบาลเป็นประกัน

องค์การน้ำตาลไทย

สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ผลิตน้ำตาลทรายขาวโดยตรงจากอ้อย ความหวานสูง เม็ดสีขาว
สะอาด ปราศจากสิ่งสกปรกเจือปน เหมาะสำหรับอุตสาหกรรม
น้ำอัดลม และทำขนม ตลอดจนปรุงอาหาร

สำนักงานกลางตั้งอยู่ที่วังแดง ถนนหลวง พระนคร
โทรศัพท์ ๒๒๘๗๒, ๒๓๖๖๖, ๒๐๑๘๓ โทรเลขย่อ "น้ำตาล"

นาวาอากาศเอก เลื่อน พงษ์โสภณ ผู้อำนวยการ

LIRT

เพียง ๕ นาทีเท่านั้น เสื้อผ้าของท่านจะขาวสะอาด

โดยใช้เครื่องซักผ้าไฟฟ้า A. E. G.

ทันแรง - เวลา - ค่าใช้จ่าย

และ

บริการให้เรียบร้อย

ชมและติดต่อที่

การไฟฟ้ากรุงเทพ กองการค้าและพัสดุ โทร. ๒๒๐๐๐

เขียนที่สุด คือ

สุรา “แม่โขง”

ดีที่สุด คือ

สุรา “กวางทอง”

LI RT

ถ้าท่านจะเดินทางไปต่างประเทศ

โปรดติดต่อ

ธนาคารแห่งเอเชีย เพื่อการอุตสาหกรรม

และพาณิชย์กรรม จำกัด

เรื่อง

เงินต่างประเทศทุกสกุล

สะดวก และ รวดเร็ว

ถนนราชดำเนิน พระนคร **อ. บ. ส.** โทรศัพท์ ๒๔๖๕๑, ๒, ๓,

ตมุดและเครื่องเขียนสำหรับนักเรียน

คุณภาพดี ราคาถูก

จำหน่ายที่

ร้านสรรพสินค้า อ.จ.ส.

ถ้าจะซื้อไปเพื่อจำหน่าย โปรดติดต่อที่แผนกกระดาษฯ

อาคาร ก. สี่แยกถอกแก้ว

จะได้ราคาพิเศษ

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๒/๒๕๐๐ (สามัญ) ชุดที่ ๒
วันพฤหัสบดีที่ ๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๕ นาฬิกา

เมื่อสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว นายประเสริฐ บัณฑิตกุล รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เชิญ พระสุเมธีวชิโรดม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ ผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุม ขึ้นเป็นประธานชั่วคราว ตามข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๘๕ ข้อ ๓

ประธานชั่วคราวดังกล่าวเปิดประชุม และอ่านประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้ที่ประชุมทราบ

ที่ประชุมรับทราบ

ครั้นแล้ว รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เชิญ พลเอก พระประจักษ์จันติก

ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายหม่อม อภิรมย์ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๑ และ
ร้อยโท จงกต ไกรฤกษ์ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๒ ขึ้นบดบัง เพื่อดำเนินการ
ประชุมต่อไป

LIART

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้กล่าวคำปราศรัยต่อที่ประชุมดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้า และ นายหม่อม อุปรมย์ และ ร้อยโท จงกต ไกรฤกษ์ ขอขอบพระคุณ
ท่านผู้มั่งเกียรติกงหลายที่ได้กรุณาให้เกียรติ และให้ความไว้วางใจ เด็ดอกให้ทำหน้าที่ประธาน
และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือกันว่าเป็นตำแหน่งสำคัญและมีเกียรติต่อไปอีกวาระหนึ่ง

ข้าพเจ้าขอให้ความมั่นใจต่อท่านผู้มั่งเกียรติกงหลายว่า จะได้พยายามปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมายในครั้งนี โดยเต็มสติปัญญาและความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะให้การประชุม
และการปรึกษาของสภาดำเนินไปโดยเรียบร้อยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับ
การประชุมและการปรึกษาของสภาทุกประการ โดยเคร่งครัด

นอกจากนั้น ข้าพเจ้าจะได้อริรักษาคความเป็นกลางในระหว่างฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้าน
ทั้งนี้ เพื่อความเมอมีเรื่องเข้ามาสู่การพิจารณาในสภานี้แล้ว จะได้พิจารณากันโดยละเอียดออ
รอบคอบ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชนเป็นอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างมากที่จะได้รับความร่วมมือจากบรรดาท่านทั้งหลาย เพื่อให้
กิจการดำเนินไปโดยเรียบร้อย ดังกับที่ถือกันว่าสภาผู้แทนราษฎรเป็นสถาบันสูงสุดของชาติใน
ระบอบประชาธิปไตย

ข้าพเจ้า และ นายหม่อม อุปรมย์ และ ร้อยโท จงกต ไกรฤกษ์ ขอขอบพระคุณ
ท่านทงหลายอีกครั้งหนึ่ง

ต่อจากนั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้แจ้งเรื่องให้ที่ประชุมทราบดังต่อไปนี้

๑. นายบุญด้อม ศรีสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ (สมุทราคร)

ได้ตั้งแก้กรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๐๐

ที่ประชุมรับทราบ และได้ยื่นข้อโหวอดยเป็นเวลา ๑ นาที

๒. ได้รับหนังสือจากกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า ตามที่เดิมพระวราภฤชฎีกาให้
เด็อกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ จังหวัดสมุทราคร ขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น ผล
ของการเด็อกตั้งปรากฏว่าได้แก่ นายเฉลิม ศรีสุวรรณ

ที่ประชุมรับทราบ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอ รายงาน กิจการ ของสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้กระทำใน
สมัยประชุมครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๐๐

ที่ประชุมรับทราบ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร เสนอ ให้ที่ประชุม เลือกตั้ง คณะกรรมาธิการสามัญ ประจำ

สภาผู้แทนราษฎร

ที่ประชุมได้ลงมติเลือกตั้งคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจ มีจำนวน ๘ คน คือ

๑. พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ
๒. นายสุรพงษ์ ศรีรัตน์
๓. นายสุวิยะ อัครดงคะ
๔. นายร้อยตำรวจโท สุริย น ไชยา
๕. พันเอก ประสงค์ เฉลิมสุข
๖. พลโท หดวงกัมปนาทแต่นยากร
๗. พลตรี ณรงค์ ดำดีรัฐวิภาค
๘. พลจัตวา กฤษณ์ ตั้งระวี
๙. พลตรี ภฤช ปุณณกันต์

คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ มีจำนวน ๘ คน คือ

๑. พันตรี วัชร์ บันยารชุน
๒. พลจัตวา จำเป็น จารุเสถียร
๓. พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
๔. พลจัตวา ประยูร หนูนภักดิ์
๕. นายปุ่น จาคิกอนิช
๖. นายประสัท ไชยะโท

๑. พลตรี จำรูญ ฉันทะคุปต์
๒. นายสมชัย จินตกาณนท์
๓. พลเรือตรี จรูญ เฉลิมเกียรติ

คณะกรรมการการปกครอง มีจำนวน ๘ คน คือ

๑. นายพดคำรอดเอก เม้า ศรียานนท์
๒. พลโท ประภาส จารุเดภัย
๓. พันเอก ทดองบุรกรรมโกวิท
๔. พลตรี ธตธ จารุถัด
๕. พันเอก จิศักดิ์ สุ่มทานนท์
๖. นายสมบุญ บัณฑิต
๗. นายแถม วงศ์อำมาตย์
๘. นายยิ่ง รัศมีศักดิ์
๙. พันโท เม้าชัย บุพพะถัดกร

คณะกรรมการการทหาร มีจำนวน ๘ คน คือ

๑. จอมพล ตฤชต์ ธนะรัตน์
๒. พลโท ถนอม กิตติธรา
๓. พลอากาศโท เฟื่อง เฟื่องอุทัยราษฎร์
๔. พลเรือเอก ทดองชำนาญยุทธ
๕. นายราติ ฉันทนางกูร
๖. นายพานิช ฉันทะคุปต์
๗. นายประเสริฐ บุญตม
๘. นายบุญธรรม ชุมทอง
๙. นายบูรณะ จันทาพันธ์

คณะกรรมการการศึกษา การสาธารณสุข และการสาธารณสุขการ มี
จำนวน ๘ คน คือ

๑. พันโท ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม
๒. พดอากาศโท มณี มหาฉันทนะ เวรยัมคังวัญญู
๓. รุณคณฤทธิศึกษากร
๔. นายบุญช่วย มาประเสริฐ
๕. พดกรี ศรี บุญระกนิษฐ์
๖. พดกรี ไทรเศษ ปันกระกุด
๗. นายสวัสดิ์ คำประกอบ
๘. นายจง พรหมวระ
๙. พดกรี เฉฉิม พงษ์สวัสดิ์

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม มีจำนวน ๑๑ คน คือ

๑. พดเรือศรี ทศน์ กรามเด็ค
๒. พดอากาศศรี เทพ เกษมุกิ
๓. พดกรี น้อม เกตุนุกิ
๔. พดอากาศศรี นักรบ บิณษวี
๕. นายพดคำรจจัจฉวา ทม จิกรวิมด
๖. นายเดือน ทองดี
๗. นายเทพ เกตุพันธ์
๘. นายเจริญ บัณฑโร
๙. นายแก้ว ดิงหะศเรนทร์
๑๐. นายวสันต์ อินทรธูต
๑๑. นายจรต กมดเพชร

คณะกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ มีจำนวน ๗ คน คือ

- ๑. นายประสิทธิ์ ชูพินิจ
- ๒. นายปฐม โพธิ์แก้ว
- ๓. นายทองหยด จิตตะวโร
- ๔. พันตรี เด็ก ทองสุนทร
- ๕. พลอากาศโท บุญชู จันทร์เบกษา
- ๖. พลจัตวา บุญชัย บำรุงพงศ์
- ๗. พันเอก ประคจ อินทาระ

ประธานสภาผู้แทนราษฎรเสนอให้ที่ประชุมกำหนดวันและเวลาประชุม
ที่ประชุมได้ลงมติให้มีการประชุมลับครั้งละ ๑ วัน ในวันพฤหัสบดี เริ่มแต่เวลา

๑.๐๐ นาฬิกา หากในวันพฤหัสบดีใดตรงกับวันธรรมด่อซึ่งเป็นวันหยุดราชการ ให้เลื่อนไป
ประชุมในวันศุกร์ เวลา ๑.๐๐ นาฬิกา ทั้งนี้ ตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๐๐ เป็น
ต้นไป.

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๕๐ นาฬิกา
 ประเสริฐ บัทมะสุนทร
 (นายประเสริฐ บัทมะสุนทร)
 รองเลขาธิการ ลงชื่อแทน
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔/๒๕๐๐

วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๐

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

(ต่อ)

นายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ (ราชบุรี) : คอนันท์ข้าพเจ้าจะพูดความจริงบ้างละ
เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้ว ญัตตินั้นที่จะตั้งใครหรือไม่ที่จะตั้งใคร ถ้าจะตั้งเพียงคนเดียว
ก็ดูตามญัตติอย่าง ขอบประธานโทษ ที่คุณใหญ่ ๆ พูดว่าอย่างนั้นไม่ถูก แต่ว่ามีคนพูดไว้แล้ว
เพราะระเบียบข้อบังคับอันนี้เราตั้งมา จะยุ่งเหยิงหรือจะตั้งนั้นไม่ทราบ เพราะได้ตั้งมาตั้งแต่
ปี ๒๔๘๕ ก่อนที่เราได้เข้ามาสมัยแรกเดี๋ยวนี้ข้าพเจ้ามีการแก้ไขรัฐธรรมนูญพร้อมกัน จึงตั้ง
ไม่ได้ ถ้าตั้งคนเดียว แต่ต้องตั้งทั้ง ๘ คนะ อันนั้นจึงเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ เรา
จะถือว่าตั้งคนเดียวเป็นญัตติ นั่นร่างประเด็นใหม่อีกแล้ว เมื่อเป็นอย่างนี้ ข้าพเจ้ามีความ
เห็นด้วยครึ่งหนึ่งกับคุณทอง กัญชาธรรม หรืออะไรที่จังหวัดแพร่ที่พูดนั้น แล้วประธาน
ได้ประเด็น นั้นไม่ต้องไปขอโทษด้วย ไม่ผิดด้วย เขาอภิปรายถูกหลักเกณฑ์ ข้าพเจ้ากำลัง
เป็นการจะตั้งนับตนเขา แต่ว่าคอนันท์เขาไปรณรงค์ว่าต้องตั้งนับตนฝ่ายค้านที่ทำงานไม่ถูก
ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นชอบด้วย เมื่ออภิปรายแล้วจะมาปรับปรุงมติไม่ได้ นั้นเขาพูดด้วยหลักการและ
เหตุผล ด้วยหลักการและเหตุผล ข้อกฎหมายที่เขาบอกคุณทอง ๆ ก็พูดตรงประเด็นครึ่งหนึ่ง
แล้วที่คุณแก้ว ๆ พูดนั้นถูกครึ่งหนึ่ง หมายความว่า ถ้าไม่ถูกหมด ข้าพเจ้าเดี๋ยวจึงจะถูกหมด
เพราะเหตุว่าเมื่อประเด็นเป็นอย่างนั้นแล้ว เราจะตั้งความมั่นคงเสีย เพราะเราต่างคนเป็นคนต่าง
กัน แต่ใครจะรู้ดีกว่าใครที่ที่ประชุมพิจารณาเอาเอง ทั้งนี้เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้ว ไม่ใช่เราจะ

LIART

ต้องมาสร้างระเบียบ มาลงมติอย่างนั้นให้ผิดหรือถูก เราก็ก่อนเดิมนำเอาใหม่เอาจากคนที่มีความรู้ เมื่อเป็นเช่นนั้นเมื่อเรามาตีความกัน ความเห็นแยกออกเป็น ๓ อย่างว่าการประชุมครั้งนี้มันจะเป็นสามัญหรือวิสามัญหรือเป็นการประชุมครั้งแรก พี่ข้าพเจ้าเห็นด้วยยังไม่ใช่สามัญหรือวิสามัญ เพราะสามัญหรือวิสามัญต้องตั้งตามผู้กำหนด เมื่อเป็นอย่างนั้นปัญหาว่ามันจะตั้งได้หรือไม่ เมื่อตั้งไม่ได้เราก็ก่อนเดิมนำเอาจากที่ประชุมว่าควรจะต้องได้หรือไม่ ประเด็นอันนี้ควรจะถูก แต่ต้องมีคนเดิมนำรับรองจากมติที่ประชุมนี้ แล้วก็นำเอาเพียงส่วนรวมจากสถาบันของชาติตั้งไป แล้วการตั้งได้หรือไม่ได้มันก็เกมนกันเท่านั้นเอง

ผู้ทำการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร : เมื่อคุณทอง ฯ จะเสนออะไรก็มาเสนอเถย

นายทอง กันทาธรรม (แพรว) : ข้าพเจ้าขอเสนอญัตติข้อใดให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาอีกครึ่งหนึ่ง ถ้าหากใครเห็นด้วยโปรดรับรอง

มีมติรับรอง

ผู้ทำการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร : คุณทิม ภูริพัฒน์ มีข้อคิดใจอะไร

นายทิม ภูริพัฒน์ (อุบลราชธานี) : ญัตติที่เข้ามาสู่สถาบันมันมีสาระสำคัญ

อยู่ว่า เราจะพิจารณาว่าการตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสถาบันเราควรจะต้องได้หรือไม่ แต่จากการที่เสนอญัตติที่เรียกว่าให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษานั้นคล้าย ๆ ฉายกเด็กไปหมด ก็ไม่มีสาระสำคัญประการใดอีกเลย แปลว่าที่เราพูดกันมาชั่วโม่งกว่า ๆ นั้นก็เฉยเฉยตาเปล่า แต่ที่พี่ข้าพเจ้าเสนอขึ้นมา นั้นก็เนื่อง จากความแฉกคิด และเป็นเรื่องสำคัญที่เราจะต้องถือปฏิบัติ กัน คือไปเพราะฉะนั้นการที่จะเสนอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษานั้น พี่ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่เราไม่ได้พูดกันให้มันจบให้มันรู้แจ้งเห็นจริงในประเด็นเหล่านั้น ที่มีมติรับรองโดยลงนามออกว่าขอรับรองกับเขาเด็กไปแล้ว. เขาของเก่ามาพูดอย่างนั้น พี่ข้าพเจ้าก็รู้สึกเสียใจว่าขอรับรองกับเขาเหมือนอย่างนั้น...

ผู้ทำการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร : เอาแต่พอสมควร

นายทิม ภูริพัฒน์ (อุบลราชธานี) : แล้วที่ท่านประธาน ที่มันเด็กไปแล้วขอรับรองใหม่มีอย่างนี้ แต่ท่านประธานท่านกลับเอาวิธีปฏิบัติของเก่ามาพูด เอาวิธีเก่า ๆ

พูด ที่สมาชิกผู้หนึ่งผู้หนึ่งเคยเรียกมากถาถาเมื่อตะกนให้พูดกันเรื่องของใหม่ เพราะฉะนั้นเมื่อ
 กิ่งใหม่เขียนไว้อย่างนี้เราก็ต้องพูดกันเรื่องของใหม่ ถ้าจะพูดว่าเมื่อเขาของเก่าแต่เราก็ไม่
 ต้องพูดอย่างท่านประธาน ๆ ทำไปนั้นมันถูกแล้ว แต่สิ่งที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งเคยเรียกประเภทที่ ๒ ผู้
 ยิววราญกฏหมายแห่งพรรคเดโมแครตก็พูด อ้างว่าการประชุมมีสองอย่าง คือประชุม
 ครั้งแรก.....

ผู้ทำการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร : ท่านผู้อาวุโส ท่านก็รู้อยู่แล้วนี่ว่า
 เราเสนอแล้ว ที่ท่านอยากจะพูดอะไรก็พูดเถอะ มาซึ่งประเด็นอะไรนิดหน่อย ผมก็ให้ท่านพูด
 ง่ายแล้ว

นายทิม กุวิพัฒน์ (อุบลราชธานี) : ครับ ๆ ผมจะข้ประเด็น คือตอนที่บอก
 ว่าการประชุมครั้งนี้มันเป็นการประชุมสามัญหรือว่าสามัญสามัญ หรือว่าเป็นการประชุมครั้งแรก
 แล้วก็ตามการประชุมมันได้แบ่งออกไปในรัฐธรรมนูญมีอยู่ทั้ง ๓ อย่าง อย่างที่คุณอารีย์ ๆ แห่ง
 จังหวัดนครราชสีมา ได้ชี้แจงนั้นถูกต้องทีเดียว เพราะว่าการประชุมได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
 ว่า การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมครั้งแรก และในอีกหลายมาตราที่การตั้งกรรมการตุลาการ
 รัฐธรรมนูญก็ได้นี้เรียกว่าการประชุมครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้ง ก็ได้บอกไว้ชัดแจ้งแล้ว
 แล้วที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่งเคยเรียก คือคุณสุวิชัย ๆ ได้กล่าวไว้บอกอย่างนั้น ถ้าไม่ก็ว่าการ
 ประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมสามัญ การตั้งประธานและรองประธานที่ตั้งไปนั้นก็ไม่ใช่ ท่านว่า
 อย่างนั้น มันจะเป็นไม่ใช่ได้อย่างไร เพราะในรัฐธรรมนูญมีบัญญัติไว้บอกไว้ว่า ในมาตรา ๕๓
 ท่านโปรดอ่านดูก็ได้ บอกว่าให้สมาชิกแห่งสภาเลือกสมาชิกแห่งสภาเป็นประธานนายหนึ่ง เป็น
 รองประธานนายหนึ่งหรือหลายนายแล้วแต่สภาจะกำหนด ได้บัญญัติไว้แบบนี้ ไม่ได้บอกไว้ให้
 ตั้งได้ในสามัญสามัญหรือวิสามัญหรือที่ไหน ๆ ก็ตาม เพราะฉะนั้นเราจะคงเมื่อการประชุมครั้ง
 แรกก็ได้ เพราะไม่มีบัญญัติห้ามไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นมันไม่ชัด ไม่น่าจะยกมากถาถา
 เลย แต่จะเอาอย่างไรก็ตาม ท่านประธาน ๆ ข้พเจ้าเสนอมาในแนวความคิดความเห็นโดย
 สุจริตใจ เพื่อประโยชน์ของสภานี้ สภานี้จะลงมติตั้งกรรมการก็ได้ ไม่ตั้งก็ได้ หรือจะยก

เรื่องอื่นจนปรึกษาได้ข้าพเจ้าไม่ขัดข้อง เพราะว่าไม่ใช่เรื่องของข้าพเจ้าคนเดียว เป็นเรื่องของ
 ฅงานเป็นเรื่องของชาติประเทศ ท่านจะเอาอย่างไรก็เอา ข้าพเจ้าได้แสดงความคิดเห็น
 ของข้าพเจ้าโดยสุจริตใจแล้วแต่ก็ฝากข้อคิดหรือเห็นเหตด้านไว้แก่ท่านสมาชิกทั้งหลาย ที่ท่าน
 อภิปรายไปนั้นก็คิดว่าเรามาพูดคุยกันไม่ใช่ด่าระด่าคณูไม่ได้เป็นกฎหมาย ท่านอ้างคล้าย ๆ กับว่า
 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญกฎหมายเหลือเกินนั้น ข้าพเจ้าจึงวอนท่าน กราบท่าน ขอให้ท่านกลับไป
 แดวกักตักรัฐธรรมนูญของอ่านดูให้ชัดแจ้ง เอาข้อบังคับอื่น ข้อบังคับเก่า ๆ นั้นมาอ่านเทียบ
 เคียงกัน ท่านอย่าพูดไปคิดไปโดยนึ้คิดว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญแต่เพียงเหลือเกินเช่นนั้น

ผู้ทำการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร : บัดนี้ก็มีผู้เสนอขอให้ยกเรื่องอื่น
 ปรึกษา และมีผู้รับรองเป็นการถูกต้องแล้ว

นายใหญ่ สวัสดิชาติ (นครสวรรค์) : ยกเรื่องอื่นปรึกษาเน้ มันจะทำความ
 เข้าใจผิดให้ผมคนหนึ่งซึ่งไม่รู้ว่าคุณตีที่ให้ยกเรื่องอื่นปรึกษาหมายถึงยุติที่ประธาน ฯ เสนอ
 ติงกรรมาธิการหรือเรื่องอะไร ผมไม่เข้าใจ

ผู้ทำการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร : ยุติที่คุณทิม ฯ เสนอมาว่าการติง
 กรรมาธิการทำไม่ได้ ยกเรื่องอื่นผ่านเรื่องของคุณทิม ฯ

นายทอง กัณฑ์ธรรม (แพร่) : ความประสงค์ของผมเสนอให้ยกเรื่องอื่น
 ปรึกษานี้ หมายถึงความดั่งว่าให้ยกเรื่องอื่นปรึกษาเพื่อจะดั่งยุติของประธาน ฯ ที่เสนอ
 ให้เลิกกรรมาธิการ ไม่ใช่ดั่งยุติของคุณทิม ฯ

ผู้ทำการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร : ก็เวลานี้ประชุมกำลังพิจารณาเรื่อง
 ยุติของคุณทิม ฯ แล้วท่านผู้มีเกียรติจะไปยกเรื่องอื่น เรื่องพื้นมันก็เป็นการศึกษาเคตตอน ผม
 ก็เข้าใจ แต่อีกหลายท่านก็เข้าใจว่ายกเรื่องอื่นผ่านไปจากเรื่องของคุณทิม ฯ เป็นเช่นนั้นก็เป็น
 ไปไม่ได้ เพราะมันคนละเรื่องกัน ยังไม่ตงเรื่องของท่านประธาน ฯ ที่เข้ามาในระเบียบวาระนี้
 ของคุณทิม ฯ

(ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้กลับมาชั้นบัลลังก์ ดำเนินการประชุมต่อไป)

นายฉันท จันทชุม (ร้อยเอ็ด) : ปัญหาที่เราโต้เถียงกันมาเราก็ใช้เจตจำนงหลาย
 ครั้งถึงเรื่องที่ว่าญัตติในการที่จะตั้งกรรมาธิการสามัญประจำสภาจะได้หรือไม่ แต่ท่าน
 ประธาน ฯ ที่เคารพ ข้าพเจ้าเห็นว่าในการที่ท่าน ๘.๘. จังหวัดแพร่ได้เสนอให้ยกเรื่องอื่นขึ้น
 ปรึกษา ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นการเสนอให้ยกระเบียบวาระเฉพาะข้อ ๕ ของท่านประธาน ฯ เดือน
 ไปพิจารณากันใหม่ ถ้าหากว่าเป็นในทำนองอย่างนั้นแล้ว ญัตติของคุณที่ฉันเรายังไม่มีเรื่อง
 อะไรจะปรึกษากัน เพราะว่าส่วนใหญ่ฉัน ข้อ ๕ ที่ท่านประธานจะกรุณาให้เดือนไปได้ ญัตติ
 ที่ฉันเราก็คงจะหมดไป ผมคิดว่าอย่างนั้น เพื่อประหยัดเวลาใครที่จะขอเสนอแนะให้ท่านประธาน ฯ
 ได้ยกข้ออื่นเดือนไปพิจารณากันใหม่

นายแก้ว สิงหะกชนทร์ (พิจิตร) : กระผมก็ยังเข้าใจใจไขว่ไขว่อยู่ คือว่าเข้าใจ
 ในญัตติของท่านผู้แทนแพร่ผิดพลาดไป โดยที่กระผมเข้าใจว่าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติผู้นั้นได้
 เสนอเอาเรื่องของท่านผู้มีเกียรติแห่งอุบลราชธานี คือญัตติในเรื่องให้วินิจฉัยในระเบียบวาระ
 ข้อ ๕ กระผมเข้าใจว่าท่านผู้นั้นได้เสนอยกเรื่องของคุณที่ฉันเพื่อนำเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ก็คือ
 กลับไปพิจารณาในระเบียบวาระที่ ๕ คือไป ไม่ได้เข้าใจว่าให้ยกเรื่องของท่านประธาน ฯ ออก
 กระผมเข้าใจอย่างนั้น แต่ถ้าหากว่าท่านผู้นั้นมีความประสงค์อย่างนั้นแล้ว ก็ขอให้ชี้แจงให้ชัด
 อีกครั้งหนึ่ง เพื่อสะดวกในการที่เราจะวินิจฉัย

นายชาติ วัฒนางกูร (เพชรบุรี) : กระผมรู้สึกว่าการอภิปรายในเรื่องเกี่ยวกับ
 ถ้อยคำมติการประชุมที่เราถกเถียงกันมาอยู่ทุกวันนี้ เป็นมติประชุมอะไรแน่ ปัญหาสำคัญที่เรา
 ถกเถียงกันอยู่ที่ว่าเป็นการประชุมสามัญหรือว่าเป็นการประชุมครั้งแรก สำหรับความคิดเห็น
 ของกระผมนั้น เมื่อพิจารณาตามข้อบังคับการประชุมสภา ฯ ข้อ ๓๓ ในหมวดที่ ๓ เรื่องเกี่ยวกับ
 การประชุม นั้น กำหนดไว้ว่า การกำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีให้ประธานสภา ฯ
 นำปรึกษาในที่ประชุมสามัญครั้งแรกว่าควรจะมีสมัยหนึ่งหรือหลายสมัย และควรจะเริ่มเมื่อใด
 ในวันนี้ ก็ให้กำหนดวันเริ่มสมัยประชุมสามัญครั้งแรกของปีถัดไปด้วย นี้เราจะเห็นได้ทันที
 ว่าการประชุมสามัญของสภา ฯ นั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือสมัยประชุมสามัญแรกคือเราถกเถียงกัน

อยู่ทุกวันนี้ แต่ว่าการประชุมสามัญประจำบ้านเราจะได้ปรึกษาหารือกันกำหนดเอาวันหนึ่ง
วันใดต่อไป เพราะฉะนั้นการประชุมที่เราจัดประชุมอยู่เวลานี้ถือว่าเป็นการประชุมสามัญ
สามัญแรก แต่ว่าการที่เราจะตั้งกรรมการสามัญประจำสภา ๑ วันนั้นก็ย่อมจะกระทำไม่ได้
กฎหมายหรือไม่ผิดข้อบังคับของการประชุมนี้แต่ประการใด

นายสอ งามรังกุล (บุรีรัมย์) : ประเด็นมีอยู่คนเดียว และเชื่อมั่นว่าท่านผู้
มีเกียรติทั้งหลายคงเข้าใจว่าการประชุมนี้เราควรจะต้องคิดว่าเป็นประชุมอะไรกันแน่ คือเรามี
แต่การประชุมวิสามัญ ประชุมวิสามัญ แต่ประชุมนี้มันเป็นการที่เรียกว่าคงรัฐบาลขึ้นมาหรือ
รับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาล เราควรจะต้องเรียกว่าประชุมอะไร ถ้าหากว่าประชุมนี้เป็น
ประชุมสามัญแล้วเราก็ย่อมจะตั้งกรรมการได้ตามระเบียบข้อบังคับ แต่เดี๋ยวนี้เรายังไม่รู้
จะเป็นประชุมอะไรกันแน่ ก็เดี๋ยวนี้ยังไม่ถึง ต่างคนก็ต่างเอาข้างเข้าถูกกัน อวดวิเศษทั้งนั้น ผิด
สุดท้ายที่ทำมาก็ผิดกันหมด และที่เด่นออกมาอย่างนี้ถูกต้องแล้ว เพราะฉะนั้นเราควรพิจารณา
ลงไปให้แน่ชัดว่าคราวนี้การประชุมคราวนี้ ๕ ปีมีครั้งหนึ่ง จะเรียกว่าประชุมอะไร เราจะตั้ง
กรรมการให้ถูกต้องตามนั้น เวลาของสภา ๑ ก็จะไม่เสีย ผมขอให้ท่านประธาน ๑ ขึ้นประเด็น
ชาติว่าจะเรียกว่าประชุมอะไรเท่านั้นในคราวนี้ ๕ ปีมีครั้งหนึ่ง ดังนี้

นายพัน บุญชิต (อุบลราชธานี) : ประเด็นสำคัญซึ่งมีสมาชิกผู้มีความเกียรติ
ว่าให้ยกเรื่องอื่นขึ้นมาพิจารณา และให้ผ่านเรื่องนั้นไป คำว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องของประธาน ๑ ที่
บรรจุกเข้าระเบียบวาระหรือเรื่องครุฑ ๑ สมาชิกจังหวัดเดียวกับผม ผมอยากจะเสนอแนะท่าน
ประธาน ๑ เพื่อระเบียบข้อได้เถียงในเรื่องจะตั้งกรรมการสามัญประจำสภา ๑ นี้ได้หรือไม่ ว่า
ในการที่ผู้แทน ๑ จังหวัดแพร่ได้เสนอญัตติว่าให้ยกเรื่องอื่นขึ้นมาพิจารณานั้น หมายถึงว่าเรื่องที่
ท่านประธาน ๑ ได้บรรจุเข้าในระเบียบวาระนั้นให้ผ่านเรื่องนั้นไปเท่านั้น แต่ยกให้สภา ๑ นี้
วินิจฉัยว่าญัตติของท่านผู้มีความเกียรตินั้นจะได้ผิดประการใด

นายอารีย์ คันติเวชกุล (นครราชสีมา) : ความจริงมีอยู่คนเดียว คือข้าพเจ้า
คิดว่า หากเพื่อระเบียบกันได้ ข้าพเจ้าใคร่ขอประธานเสนอเป็นอย่างนี้ ขอให้สภา ๑ ได้วินิจฉัย

๑๓ สมควรที่จะให้มีการตั้งกรรมาธิการตามญัตติของกรุทิม ๑ ได้หรือไม่ ขอให้เป็นมติและให้เสนอเป็นญัตติอย่างนี้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : คุณจะเสนอญัตติหรือ ผู้รับรองมีไหม ใครรับรองบ้าง ไม่มีตั้งมาชิกรับรอง

นายพีร์ บุนนาค (สุพรรณบุรี) : ด่วนนั้นเป็นสถาบันสูงสุดของชาติ เมื่อท่านประธาน ๑ ท่านเดชะอะไรมาผิด ๆ จะให้ตั้งการรับรองเป็นการผูกมัดนั้นยอมไม่ได้ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกอยู่หนึ่งว่า กรุทิม ๑ ได้เสนอทั้งมาจนถึงได้ว่าเป็นการถูกต้องแล้ว เพราะว่าระเบียบข้อบังคับนั้นสถาบันใหญ่อย่างนี้ต้องมีไว้เพื่อที่จะปฏิบัติกันต่อไป ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๗ ได้ระบุไว้ชัดว่าฉันเริ่มแรกสมัยประชุมสามัญประจำป็นให้สภา ๑ เป็นผู้กำหนด แล้วจะตั้งความเป็นอย่างไรนั้น ผมรู้สึกว่าเป็นการไม่เหมาะสมสำหรับสถาบันของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับท่าน ส.ส. ผู้มีเกียรติคุณหลวงอรุณพร ๑ แห่งจังหวัดนครพนม ท่านก็พยายามจะมาอนุโลมให้มันปรับเข้ากัน สำหรับการประชุมระยะเริ่มแรกกับประชุมสามัญจะมาก็คความให้เข้ากัน ส่วนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติประเภทที่ ๒ ผู้มีบุญคือคุณสุวิชัย ๑ ก็พยายามชักแม่น้ำทั้ง ๕ ในผู้เขี้ยวซาญิววิสาทฎหมาย ท่านไม่ได้ฟังว่าเขาเขี้ยวไว้อย่างนี้ แล้วระเบียบข้อบังคับเป็นอย่างนี้ทั้งข้อบังคับและรัฐธรรมนูญก็จะตั้งความให้เป็นอย่างอื่น เพราะฉะนั้นผมก็ขอว่าเราพูดกันด้วยหลักการ ด้วยเหตุผลเอาตัวหนังสือที่เขี้ยวไว้มานะพูดกันจะเหมาะกว่า ผมคิดว่าไม่เป็นการถูกต้องในการที่จะมาเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการในวันนี้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ประเด็น คือเรื่องนี้จะว่าประธาน ๑ เป็นคนกระทำผิด มันว่าไม่ได้ ขอให้ดูเถอะที่ประชุมยังเกยกันเกือบชั่วโมง นี่ประธาน ๑ คนเดียวแต่ว่าประธาน ๑ เมื่อเป็นสองแง่อย่างนี้ก็เอาดังที่เคยทำมาเข้าประกอบด้วย จึงได้เสนอเข้ามา ส่วนจะเอาหรือไม่เอา แต่ว่าที่ประชุม นี่ประธาน ๑ ไม่ชัดข้อ เพราะฉะนั้นจะไปนึกว่าประธาน ๑ คนเดียวทำไปผิด ๆ ถูก ๆ เสนอไปก็ยากอยู่ ก็ที่ประชุมชิว ว่ากันตั้งชั่วโมงแล้วยังไม่เสร็จเลย

ผู้เสนอขึ้นมาบอกว่าให้ยกเรื่องอื่นขึ้นมาอีกไปด้วยทั้งหมดทั้งเพื่องดอง นั้นมันเป็นอย่าง
นี้ เรามาได้ทั้งระหว่างคงหรือไมคง เมื่อมีผู้เสนอขึ้นมา บอกว่าให้ยกเรื่องอื่นขึ้นมาอีก มันก็
ไปทั้งคงและไมคงด้วยเหมือนกัน มันเป็นอย่างนี้ท่านประธาน ฯ

นายทอง กิ่งทาสธรรม (แพร่) : เจตนาของข้าพเจ้าที่เสนอให้ยกเรื่องอื่น
ขึ้นมานั้น มีความประสงค์จะเสนอญัตติขึ้นเพื่อให้ญัตติใหม่ไปทับญัตติของท่านประธาน ฯ
คือว่า ท่านประธาน ฯ ถูกชนแฉ่ดัดบอกว่า คือไปเป็นระเบียบวาระที่ ๒ ตั้งกรรมาธิการประจำ
สภา นี้เป็นญัตติของประธาน ฯ ที่ข้าพเจ้าเสนอเรื่องอื่นให้บริษัชนั้น มีคนหลายคนขังใจอยู่
คือให้ยกเรื่องอื่นขึ้นมาเพื่อทับญัตติของประธาน ฯ ไม่ใช่ทับญัตติของกรรมาธิการ ฯ แต่ว่าญัตติ
๒ นั้นมันพัวพันกันอยู่อย่างกรรมาธิการ ฯ ว่า ถ้าหากยกเรื่องอื่นขึ้นมาแล้วมันก็ตกไปทั้ง ๒ ญัตติ
นั้น นี่เป็นเจตนาที่ข้าพเจ้าเสนอ แต่ถ้าหากว่าสภาจะไปเข้าใจว่าข้าพเจ้ายกเรื่องอื่นขึ้นมา
เพื่อทับญัตติของกรรมาธิการ ฯ อย่างเดียวกัน ข้าพเจ้าไม่เสนอ เพราะเหตุว่าถ้าญัตติของกรรมาธิการ ฯ
ตกไป ก็กดทับไปหาของประธาน ฯ อีก มันไม่มีประโยชน์อะไรสำหรับข้าพเจ้าที่เสนอมานี้ ขอ
กราบเรียนให้ทราบ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ผมขอเรียนว่าอย่างนี้ คือว่าเวลานี้เรากำลังพิจารณา
ญัตติของคุณทิม ฯ อยู่ ของประธาน ฯ นั้นไม่มีญัตติ ญัตติของประธาน ฯ ไม่มี ขอบอกให้
ที่ประชุมทราบได้ ประธาน ฯ มีระเบียบวาระเท่านั้น ญัตติของประธาน ฯ ไม่มี เพราะฉะนั้น
เมื่อจะเสนอตามระเบียบวาระก็มีเรื่องของคุณทิม ฯ มาขวางไว้ จึงต้องพิจารณาก่อน เพราะ
ฉะนั้นในขณะนี้ขอให้ออกมาเป็นกรรมาธิการญัตติของคุณทิม ฯ อันเดียวเท่านั้น ไม่ใช่พิจารณา
ตามระเบียบวาระ เพราะมีเรื่องมาขวางเสียแล้ว ประธาน ฯ ไม่มีญัตติ ขอบอกให้ทราบ
ประธาน ฯ เสนอญัตติไม่ได้ ประธาน ฯ ทั้งโลกไม่มีใครเสนอญัตติได้ เพราะฉะนั้นไม่ใช่เฉพาะ
ผมคนเดียวหรอก

นายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ (ราชบุรี) : ตามที่ท่านสมาชิกแห่งแพร่ได้อภิปราย
นั้น ตอนหลังข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ชอบ ข้าพเจ้าจะข้ประเด็นให้ท่านสมาชิกผู้มั่งเกียรตินั้นเห็นและไม่

เดี่ยวเดา ก็คือถ้าหากว่าจะทับญัตติของท่านประธาน ฯ ก็เมื่อเวลาประธาน ฯ ถูกขึ้นชื่อว่า ใน
วาระที่ ๒ จะขออย่างนั้น ก็คงจะหมดไป.....

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : นี่ ๆ ญัตติของประธาน ฯ ไม่มี บอกแต่ที่ว่าประธาน ฯ
ไม่มีญัตติ

นายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ (ราชบุรี) : เข้าใจแล้ว ประธาน ฯ ใจตัวเอง
ผมทำแต่ด้วยฉบับเรียบร้อยเอง พอเสร็จแล้ว ก็อย่างที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องกัน ๆ พวกนั้น
ก็ถือว่าทำไม่รู้ ประเดี๋ยวจะเอาเด็กหน้าใหม่เบต้า ๆ น้อยใหม่.....

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : นี่ ๆ คุณอย่าไปว่าเขาเลย

นายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ (ราชบุรี) : คือเมื่อเสนอญัตติเข้ามาแล้ว เรา
เคยปฏิบัติมา ถ้าฉบับนั้นไม่ชอบก็ให้ยกเรื่องอันอื่นปรึกษา อันเป็นหน้าที่ของประธาน ฯ ไม่
ต้องมาถามให้เดี่ยวเดาของที่ประชุมนี้ แล้วว่าคาญสำหรับคนที่รู้ แล้วเอาเรื่องที่ไม่เป็นสาระมา
ประชุม อย่างข้าพเจ้านี้รู้ดีว่าคาญ จึงเป็นหน้าที่ของประธาน ฯ ที่จะชี้ขาดโดยอาศัยเสียงของที่
ประชุมทั้งหมด ว่าญัตติของท่านผู้เกี่ยวข้องที่เสนอนั้นเป็นญัตติอันใด เท่านั้นที่เกม เราไม่ได้
มารอบริด ไม่ใช่มึงกับเอาเสียงเอามือของที่ประชุมนี้ เพราะฉะนั้นท่านประธาน ฯ ช้ประเด็น
ได้แล้ว

ประธานสภาผู้แทนราษฎร : ข้าพเจ้าไม่ได้ เพราะเหตุว่าเขาเสนอด้วยความ
สำคัญผิด เมื่อสำคัญผิดแล้วก็อันตกไป ก็ว่ากันถึงเรื่องที่จะตั้งกรรมาธิการหรือไม่ ก็เป็น
ว่าญัตติอันนั้นก็พ้นไป เพราะเหตุว่าเขาเสนอมาไม่ตรงกับเรื่องเดี่ยวแล้ว แล้วไม่ถูกต้อง ก็เป็น
อันว่าหมดไป ก็ว่ากันว่าจะพิจารณาญัตติของคุณทีม ฯ เป็นประการใด คือไปเถอะ ขอให้
เป็นอย่างนั้น.

(ยังมีต่อ)

LI RT

คำสั่งศาลฎีกา เรื่อง

คดีคำนำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดพระนครและธนบุรี

Δ

ตามที่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช กับพวก ได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่ง คัดค้าน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครและธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ จำเป็นไปโดยมิชอบ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ คดีนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร กับพวก เป็นจำเลย นั้น เมื่อวันที่ ๓๐ ก.ค. ๒๕๐๐ เวลา ๘.๓๐ น. ศาลแพ่ง ประกอบด้วย พระนิติธรรมปกรณ์ อธิบดีผู้พิพากษา และนายพร สุธารมณีย์ ผู้พิพากษา ได้ออกนั่งบัลลังก์ ณ ห้องพิจารณาคดี ๓๔ อ่านคำสั่งของศาลฎีกาดังต่อไปนี้—

คำสั่งของศาลฎีกา

คำสั่ง

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๘๔๓, ๘๔๔, ๘๔๕, ๘๔๖, ๘๔๗, ๘๔๘/๒๕๐๐

วันที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐

ความแห่ง ระหว่าง

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช

ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร

พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

ศาลฎีกา

โจทก์

ที่ ๑

ที่ ๒

LIRT

จอมพล ป. พิบูลสงคราม	ที่ ๓
พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	ที่ ๕
พลอากาศโท มุณี มหาฉันทนะ เวชยันต์รังสฤษดิ์	ที่ ๕
พระยาตติยสารบรรณประคัลภ์	ที่ ๖
พลเอก มังกร พรหมโยธี	ที่ ๗
พลเอก หดวงศ์สวัสดิ์ศรียุทธ	ที่ ๘ จำเลย

เรื่อง คดีศาลฎีกา

กบระหว่าง นายวิเชียร แดงศรี	โจทก์
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร	ที่ ๓
พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	ที่ ๒
จอมพล ป. พิบูลสงคราม	ที่ ๓
พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	ที่ ๕
พลอากาศโท มุณี มหาฉันทนะ เวชยันต์รังสฤษดิ์	ที่ ๕
พระยาตติยสารบรรณประคัลภ์	ที่ ๖
พลเอก มังกร พรหมโยธี	ที่ ๗
พลเอก หดวงศ์สวัสดิ์ศรียุทธ	ที่ ๘ จำเลย

เรื่อง คดีศาลฎีกา

ระหว่าง นายณรงค์ วงศ์สุวรรณ	โจทก์
ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร	ที่ ๓
พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	ที่ ๒
จอมพล ป. พิบูลสงคราม	ที่ ๓
พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	ที่ ๕
พลอากาศโท มุณี มหาฉันทนะ เวชยันต์รังสฤษดิ์	ที่ ๕

	พระยาอดิพัทธ์ธรรมประคตภัก	ที่ ๖
	พลเอก มังกร พรหมโยธี	ที่ ๗
	หลวงสวัสดิ์คดีรยุทธ	ที่ ๘ จำเลย
เรื่อง	คัดค้านการเลือกตั้ง	
ระหว่าง	นายมานิตย์ ตั้งวาทย์เพชร	โจทก์
	ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร	ที่ ๑
	พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	ที่ ๒
	จอมพล ป. พิบูลสงคราม	ที่ ๓
	พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	ที่ ๔
	พลอากาศโท มณี มหาสันตนะ เวชยันต์รังสฤษดิ์	ที่ ๕
	พระยาอดิพัทธ์ธรรมประคตภัก	ที่ ๖
	พลเอก มังกร พรหมโยธี	ที่ ๗
	พลเอก หลวงสวัสดิ์คดีรยุทธ	ที่ ๘ จำเลย
เรื่อง	คัดค้านการเลือกตั้ง	
ระหว่าง	นายเคิม เนตรศิริ	โจทก์
	นายไกร สุวรรณทัต	ที่ ๑
	นายมนต์ สุวรรณทัต	ที่ ๒
	นายสุริยะ รัชตะรังคะ	ที่ ๓ จำเลย
เรื่อง	คัดค้านการเลือกตั้ง	
ระหว่าง	นายประหยัด ศ. นาคะนาค	โจทก์
	นายไกร สุวรรณทัต	ที่ ๑
	นายมนต์ สุวรรณทัต	ที่ ๒
	นายสุริยะ รัชตะรังคะ	ที่ ๓ จำเลย
เรื่อง	คัดค้านการเลือกตั้ง	

คดี ๖ ด้านฉันทน์ เป็นเรื่องร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โจทก์ที่ ๕ อ้างว่า เป็นผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนคร และโจทก์ที่ ๕ ถึงที่ ๖ เป็นผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดธนบุรี โจทก์ทุกด้านฉันทน์บรรยายความในคำร้องทำงานของคดีนี้ว่า การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ มิได้เป็นไปโดยชอบ เพราะไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ โดยที่ส่งสมาชิกประเภทที่ ๒ มีจำนวน ๑๒๓ คน แต่การเลือกตั้งรายพิพาท สมาชิกประเภทที่ ๓ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๖๐ คน เฉพาะเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนคร ซึ่งจะเลือกตั้งได้ ๖ คน ก็เลือกเพิ่มเป็น ๘ คน เฉพาะเขตเลือกตั้งจังหวัดธนบุรี จะเลือกตั้งได้ ๒ คน ก็เลือกเพิ่มเป็น ๓ คน ทั้งนี้ เป็นการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ ซึ่งบัญญัติไว้ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องประเภท มีจำนวนเท่ากัน จึงขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖๓

จำเลยทั้ง ๖ ด้านฉันทน์ ให้การต่อสู้คดีตายประการ รวบรวมใจความว่า การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ เป็นไปโดยชอบแล้ว กับคดีฟ้องว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดี และศาลไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ ขอให้ยกคำร้อง

เพื่อความกระจ่าง ศาลแห่งนี้ให้พิจารณารวมกัน คู่ความแถลงรับกันในข้อเท็จจริงว่า เมื่อเริ่มใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๘๘ ตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๘๕ สมาชิกประเภทที่ ๒ มี ๑๒๓ คน และได้เลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๓ ขึ้นทั่วประเทศ เป็นจำนวน ๑๒๓ คนเท่ากัน ซึ่งเป็นสมาชิกประเภทที่ ๓ จากเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนคร ๖ คน และจังหวัดธนบุรี ๒ คน ต่อมา สมาชิกประเภทที่ ๓ ถึงกำหนดออกตามวาระ จึงได้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ รายพิพาท เลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๓ ขึ้น ๑๖๐ คน ในจำนวนนี้ ได้ทำการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนคร ๘ คน คือจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๘ และผู้อื่น ๒ คน จากเขตเลือกตั้งจังหวัดธนบุรี ๓ คน คือจำเลย

ที่ ๘ ถึงที่ ๑๑ อนึ่ง คู่ความยังรับกันต่อไปว่า สมาชิกประเภทที่ ๓ ที่เลือกตั้งรายพิพาทแต่ละจังหวัดมีจำนวน ๓ คน ต่อพลเมืองจำนวน ๓๕๐,๐๐๐ คน ตามระเบียบดำเนินการในคราวครั้งสุดท้ายที่ถือใช้ในคราวเลือกตั้งรายพิพาทนั้น เป็นอันถูกต้องแล้ว

ได้ความดังนี้ คู่ความต่างแถลงไม่สืบพยาน ศาลแห่งจึงทำความเข้าใจเห็นตั้งจำนวนมายังศาลฎีกา มีใจความว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องได้ ศาลพิจารณาได้ แต่ควรยกฟ้องโจทก์

ศาลฎีกา ได้ฟังแถลงการณ์ด้วยวาจา และประชุมปรึกษาคดีโดยที่ประชุมใหญ่ในประเด็นหาข้อบกพร่องกฎหมาย โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่คู่ความทุกฝ่ายต่างแถลงรับมาเป็นหลักประเด็นข้อแรกเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจศาลว่ามีอำนาจพิจารณาคดีนี้หรือไม่ เพราะจำเลยคัดค้านว่า ตามคำร้องของโจทก์เป็นเรื่องขอให้ศาลตีความตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลไม่มีอำนาจตีความได้ หาใช่เป็นเรื่องว่า การเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๓ เป็นไปโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายเลือกตั้งไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายแม่บทใหญ่ของกฎหมายทั้งหลาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ต้องอาศัยกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งชน ๓ คน หมายถึงสมาชิกประเภทที่ ๓ ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยสมาชิกภาพ จึงมีบัญญัติไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญ เช่นมาตรา ๕๐ เป็นอาทิ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีส่วนสัมพันธ์กันตลอดจนไม่อาจแยกออกจากกันได้ คดีนี้ โจทก์ฟ้องว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยชอบ ขอให้มีการเลือกตั้งใหม่ ตามความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งในมาตราเดียวกัน ประกอบด้วยมาตรา ๖๐ บัญญัติให้ศาลจังหวัดซึ่งเขตเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ รับคำร้องคัดค้าน แล้วดำเนินการพิจารณาคตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แล้วทำความเข้าใจตั้งจำนวนให้ศาลฎีกาวินิจฉัย นอกจากนี้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๘๘ ได้บัญญัติไว้ชัดว่า การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี เป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ และตามมาตรา ๓๓๓ กับมาตรา ๓๓๔ ก็สนับสนุนให้เห็นว่า ศาลมีอำนาจพิจารณาได้ ถึงแม้จะเกี่ยวกับบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีข้อความขัดแย้งหรือ

ชัดคือรัฐธรรมนูญก็ตาม เว้นแต่ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว เพื่อคณะกรรมการ
 รัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยให้เป็นยุติเสียก่อน กระนั้น มาตรา ๓๑๕ วรรค ๒ ยังรับรอง
 ทั่วไปว่า ไม่กระทบกระทั่งคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว หากจะถือเพียงว่า ถ้ามีใครร้อง
 ขันมาว่ากฎหมายเรื่องใดชัดหรือฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญ ศาลก็พิจารณาไม่ได้แล้ว จะเป็นโอกาส
 ให้อ้างข้อฝ่าฝืนนั้นเพื่อประวิงความ การพิจารณาพิพากษาคดี คือการหาข้อเท็จจริงมาปรับ
 บทกฎหมายตลอดถึงการแปลกฎหมายหรือเอกสารว่ามีความหมายอย่างไร และเข้ากับข้อเท็จ
 จริงที่ปรากฏได้หรือไม่ เรียกว่าคดีความ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งจำเลยโต้แย้ง
 ศาลไม่มีอำนาจคดีความได้นั้น ศาลฎีกาเห็นว่ารัฐธรรมนูญมาตรา ๓๑๒ บัญญัติว่า "ภายใต้บังคับ
 มาตรา ๓๑๕ ถ้ามีปัญหาการตีความรัฐธรรมนูญอันอยู่ในวงงานของสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็น
 อำนาจของสภาที่จะตีความ และให้ถือว่าการตีความของสภาเป็นเด็ดขาด" กับมาตรา ๓๑๔ ว่า
 "ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎ
 หมายนั้น ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๓๑๓ ก็ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว
 และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการ เพื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย"

เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญทั้ง ๒ มาตราประกอบกันแล้ว ศาลฎีกามีความเห็นว่
 มาตรา ๓๑๒ อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๑๕ และไขเฉพาะเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความ
 รัฐธรรมนูญอัน อยู่ในวงงานของสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้เป็นอำนาจของ
 สภานั้นที่จะตีความ ส่วนมาตรา ๓๑๕ ใช้บังคับแก่คดีทั่วไป ที่เข้าอยู่ในข่ายแห่งรัฐธรรมนูญ
 มาตรา ๓๑๓ กล่าวคือ ถ้าศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดแย้งหรือชัดคือ
 รัฐธรรมนูญและบทบัญญัตินั้น จะเป็นอันใช้บังคับมิได้ ก็ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาคดี
 ชั่วคราว ดังนี้ จึงเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญประสงค์ให้ศาลรอกการพิจารณาไว้ชั่วคราว เฉพาะ
 แต่กรณีที่ศาลเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด มีความแย้ง หรือชัดคือรัฐธรรมนูญเท่านั้น
 ถ้าศาลเห็นว่ากรณีไม่เกี่ยวกับปัญหาในมาตรา ๓๑๓ คือกฎหมายใดไม่มีข้อความแย้ง หรือชัด
 คือรัฐธรรมนูญ ศาลก็หาจำต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๑๕ แต่ประการใดไม่ ดังนั้น ศาลฎีกา

จึงมีมติว่า คำตั้งอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีความรัฐธรรมนูญในปัญหาที่เป็นประเด็น หรือเกี่ยวข้องกับประเด็นที่คู่ความพิพาทกันในคดีนี้ คู่ๆเดียวกับคดีความกฎหมายอื่น ๆ

เมื่อได้วินิจฉัยว่า คำตั้งอำนาจพิจารณาคดีแล้วเช่นนี้ จะได้วินิจฉัยประเด็นคดีไปเกี่ยวกับปัญหาที่จำเลยคดีตั้งว่า โจทก์ไม่อำนาจที่จะร้องหรือฟ้อง ชื่อนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงที่คู่ความรับกันตั้งกล่าวข้างต้นว่า โจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๕ เป็นผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนคร โจทก์ที่ ๕ และที่ ๖ เป็นผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดธนบุรี ตามคำร้องของโจทก์อ้างเหตุว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีตามลำดับ มิได้เป็นไปโดยชอบฉะนมนตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖๐ โจทก์จึงมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาล ซึ่งเขตเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ได้ และโจทก์ก็ได้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง อันมีบัญญัติในมาตรา ๕๕ แล้วว่า บุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะยื่นขอคัดค้านต่อศาลส่วนแพ่ง ที่มีอำนาจ ข้อคดีฟ้องของจำเลยจึงตกไป

จำเลยที่ ๓ คัดค้านว่า คำร้องของโจทก์ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๗๒ เพราะโจทก์กล่าวอ้างเพียงว่าจำนวนผู้รับเลือกตั้งทั้งประเทศจะต้องมีจำนวนเพียง ๓๒๓ คน ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓๕ แต่สำหรับประเด็นกล่าวหา ซึ่งโจทก์มีสิทธิจะร้องได้ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖๐ ผู้ร้องหาได้อ้างไม่ว่า ผู้รับเลือกตั้งในเขตจังหวัดพระนครจะต้องมีเพียง ๖ คนนั้น ได้อาศัยหลักและกฎหมายบทใด ชื่อนี้ คำตั้งฎีกาได้พิเคราะห์คำร้องของโจทก์แล้ว โจทก์อ้างรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓๕ เป็นหลัก และบรรยายข้อเท็จจริงที่ว่า เป็นการไม่ชอบ ประกอบว่า สภาผู้แทนราษฎรในสมัยก่อนการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ สมาชิกประเภทที่ ๓ มีจำนวน ๓๒๓ คน เฉพาะในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนคร ซึ่งจะต้องได้เพียง ๖ คนเท่าเดิม แต่ครั้งนั้นได้ทำการเลือกตั้งถึง ๘ คน ดังนั้น คำตั้งฎีกาเห็นว่า คำร้องของโจทก์ ได้แต่งโดยแจ้งชัดถึงสภาพแห่งข้อหาของโจทก์ ทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหานี้ เป็นการชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๗๒ แล้ว คำคัดค้านของจำเลยจึงตกไป

โดยเหตุที่โจทก์ร้องว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ต้องถือว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ได้เป็นไปโดยชอบ ขอให้มีการเลือกตั้งใหม่ ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของโจทก์และคำให้การต่อสู้ของจำเลย ประกอบกับบทกฎหมายแล้ว เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ บัญญัติว่า คุณสมบัติแห่งผู้เลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง อีกทั้งวิธีการเลือกตั้งและจำนวนสมาชิกให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาลฎีกาจำเลยเอง พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๘ จึงได้กำหนดจำนวนไว้ในมาตรา ๘ ว่า ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรครั้งหลังที่สุด ๑๕๐,๐๐๐ คน คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน เพราะฉะนั้น การที่ได้มีการเลือกตั้งในเขตจังหวัดพระนคร ๘ คน และจังหวัดธนบุรี ๓ คน จึงเป็นอันตรงกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่วาระอยู่ในระหว่างระยะ ๑๐ ปี ที่ใช้บทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท จึงเป็นปัญหาว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ และที่ ๒ จะต้องมีความเท่ากันเสมอไปหรือไม่

โจทก์ร้องและแสดงการณประกอบว่า ต้องถือจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ เป็นหลัก เพราะตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีบทบัญญัติให้เพิ่มสมาชิกประเภทที่ ๒ ขึ้นจากจำนวนเดิม เท่าที่มีอยู่แล้วแต่จะนับซึ่งรัฐธรรมนูญได้ คือต้องมีจำนวน ๑๒๓ คนตายตัว ดังนั้น เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกประเภท ๑ เข้ามา ก็ต้องมีจำนวนเท่ากัน ๑๒๓ คน

ฝ่ายจำเลยให้การต่อสู้และแสดงการณประกอบว่า พึงยึดถือเอาจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๑ เป็นหลักหาใช่สมาชิกประเภทที่ ๒ ไม่ เมื่อสมาชิกประเภทที่ ๑ มีจำนวน ๑๖๐ คน ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตรงตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๖ แล้ว การเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ เพิ่มขึ้นให้มีจำนวนเท่ากันกับจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๑ ในระยะเวลาหลังที่ยังมิได้ใช้รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๓๖ บังคับ ย่อมเป็นการกระทำได้ และถูกต้องชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๓๕

เมื่อโจทก์จำเลยตั้งประเด็นหาข้อเท็จจริงมาโดยคงเช่นนี้ ศาลฎีกาจึงจำต้องวินิจฉัย
ในปัญหาข้อนี้ รัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓๕ มีความว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓๖ ในวาระเริ่มแรก
ภายในระยะเวลา ๓๐ ปี นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก
๒ ประเภทมีจำนวนเท่ากัน

๑. สมาชิกประเภทที่ ๑ ซึ่งได้แก่ผู้ซึ่งราษฎรเลือกตั้งตามบทบัญญัติมาตรา ๔๕ และ
มาตรา ๔๖

๒. สมาชิกประเภทที่ ๒ ได้แก่ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งไว้แล้ว ในวันที่ใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่สมาชิกประเภทที่ ๑ ยังไม่ได้เข้า
รับหน้าที่ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกประเภทที่ ๒ ไปพลางก่อน

มาตรา ๓๓๖ มีความว่า เมื่อได้ใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้ไปแล้วห้าปี ถ้ามีผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งในจังหวัดใดได้รับการศึกษาอบรมจนชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตร ของกระทรวงศึกษา
ธิการเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในจังหวัดนั้น ก็ให้สมาชิกประเภทที่ ๒
ออกจากตำแหน่ง มีจำนวนเท่า กับจำนวน สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรที่ มีการเลือกตั้งใน จังหวัดนั้น
หลักเกณฑ์และวิธีการออกจากตำแหน่งให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภาผู้แทนราษฎรจะได้ตราขึ้น

ในระหว่างที่มีสมาชิกประเภทที่ ๒ ตามมาคราวนี้ ถ้าตำแหน่งสมาชิกประเภทที่ ๒
ว่างลง โดยมีใช้โดยการออกตามความในวรรคแรก พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลที่มี
คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้เป็นสมาชิกประเภทที่ ๒ เท่า
จำนวนที่ตำแหน่งที่ว่างลงนั้น ในกรณีที่จะมีการออกจากตำแหน่งของสมาชิกประเภทที่ ๒ ตาม
ความในวรรคแรก ให้คณะรัฐมนตรีประกาศจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งได้รับการศึกษาอบรม
ชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ ๓ มกราคม ของทุก ๆ ปี

ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อความในบทเฉพาะกาลนี้ บัญญัติให้มีสมาชิกประเภทที่ ๒ ซึ่ง
พระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งไว้แล้ว ในวันที่ใช้บังคับรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ เป็นสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร เป็นระยะเวลา ๓๐ ปี หาได้มีบทบัญญัติให้เพิ่ม

จำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ในระยะ ๓๐ ปีขึ้นไปไม่ได้ และมีแต่บัญญัติให้ลดจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ลง เมื่อผู้สมัครเลือกตั้งในจังหวัดใด ได้รับการศึกษาอบรมจนจบชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นจำนวนหนึ่งแล้ว จึงให้มีการเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ เพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ที่ลดลง ตามมาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๑๑๗ นอกจากนั้นการที่จะแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ ขึ้นใหม่ ก็จะทำให้เฉพาะแต่งตั้งซ่อมสมาชิกประเภทที่ ๒ โดยตำแหน่งว่างลง เมื่อสมาชิกเก่าที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งไว้แล้ว ในวันใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้ตาย หรือลาออก หรือต้องออกไปตามมาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๑๑๗ เท่านั้น

ฉะนั้น แม้สมาชิกประเภทที่ ๑ ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาครั้งนี้ จะมีจำนวนลดน้อยลงกว่า ๑๒๓ คน ก็จะได้ลดจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ลงมิได้ ประเด็นข้อนี้ จึงเป็นอันยุติว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งไว้แล้ว ๑๒๓ คน ในวันใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้เป็นจำนวนเด็ดขาด ซึ่งจะเพิ่มไม่ได้ และลดก็ไม่ได้ จนกว่าจะถึงกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๖

เมื่อวินิจฉัยได้จำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้จำนวนแน่นอนคงันแล้ว ประเด็นต่อไปมีว่า การเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ เข้ามามีจำนวนเกินกว่าสมาชิกประเภทที่ ๒ ถึง ๑๗ คน เป็นการชอบหรือไม่ ศาลฎีกาได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า สมาชิกประเภทที่ ๑ ที่ได้เลือกตั้งเข้ามา ๑๖๐ คน นั้น เป็นการถูกต้องตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๘๘ แล้ว จึงมีปัญหาที่จะต้องคิดว่า เป็นการถูกต้องตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๕ วรรคแรก ด้วยหรือไม่ ข้อนี้ ที่ประชุมใหญ่มีมติว่า คำว่า ในวาระเริ่มแรกภายในระยะเวลา ๓๐ ปี นับแต่วันใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท มีจำนวนเท่ากันนั้น หมายความว่า ในระยะเวลา ๓๐ ปี ที่ยังคงมีสมาชิกประเภทที่ ๒ ดำรงอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรนั้น เฉพาะในวาระเริ่มแรกต้องมีสมาชิก ๒ ประเภท มีจำนวนเท่ากัน หากได้หมายความว่า ต้องมีจำนวนสมาชิกทั้ง ๒ ประเภทเท่ากันตลอดระยะเวลา ๓๐ ปีไม่ ทั้งนี้ อากัษย์

ข้อเท็จจริงและเหตุผลว่า วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ วันเดียวกับที่มีประกาศแต่งตั้งสมาชิก
 ประเภทที่ ๒ นั้น ได้มีประกาศอีกฉบับหนึ่งว่า ระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกประเภท
 ที่ ๒ ให้สมาชิกประเภทที่ ๒ ประกอบเป็นสภาผู้แทนราษฎรไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการเลือก
 ตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ เพราะฉะนั้น ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ เมื่อราษฎรได้เลือกตั้ง
 สมาชิกประเภทที่ ๒ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ เข้ามาทำหน้าที่ร่วมกับสมาชิก
 ประเภทที่ ๒ ซึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นไว้แล้ว เมื่อนั้นแหละ
 กอวาระเริ่มแรก และก็เป็นวาระเริ่มแรกที่อยู่ในระยะเวลาสิบปีด้วย หลังจากนั้นสมควรที่ได้มี
 การยุบสภาก่อนถึงคราวออกตามวาระ และต้องเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ เข้ามาใหม่ก็คื
 หรือสมาชิกภาพของสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้สิ้นสุดลงโดยถึงคราวออกตามวาระก็ดี การเลือกตั้ง
 ในคราวต่อไป จะเห็นได้ว่าเป็นวาระหลังถึงวาระหนึ่ง แต่ก็คงอยู่ภายในระยะเวลาสิบปีนั่นเอง
 ฉะนั้นเหตุผลดังกล่าวแล้ว สำหรับกรณีนี้จึงปรับกับข้อเท็จจริงตามที่ฟังเป็นยุติได้ว่า สมาชิก
 ประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ ประเภทละ ๓๒๓ คน ในส่วนสัมพันธ์ที่เท่ากันได้ปฏิบัติถูกต้อง
 ครบถ้วนในวาระเริ่มแรกตามรัฐธรรมนูญแล้ว และต่อจากระยะนี้ จำนวนสมาชิกประเภทที่ ๑
 จะมีมากขึ้นหรือน้อยลงจากจำนวน ๓๒๓ คน ก็ย่อมสุดแต่จำนวนราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
 และกฎหมายเลือกตั้ง เพราะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๕ (๑) บัญญัติว่า สมาชิกประเภท
 ที่ ๑ ได้แก่สมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งตามบทบัญญัติมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖

จำเลยแถลงการณ์ประกอบคำให้การว่า ตามรัฐธรรมนูญซึ่งยกเอาสมาชิกประเภท
 ที่ ๑ เป็นหลัก เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ เข้ามา ๓๖๐ คน ก็ต้องเพิ่มสมาชิกประเภท
 ที่ ๒ ให้เท่ากับสมาชิกประเภทที่ ๑ จึงจะเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๕ ความข้อนี้
 ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยซึ่งความเคลือบแคลงสงสัย โดยยกบทกฎหมายเดิม และกฎหมายที่
 ใช้นี้มาเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนขึ้น

รัฐธรรมนูญฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๕ มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า "เมื่อราษฎร
 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ยังมิได้ศึกษา

ไม่จบประเภทศึกษาสามัญมากกว่าถึงจำนวนทั้งหมด และอย่างช้าต้องไม่เกินกว่าสิบปี นับแต่วัน
ใช้พระราชบัญญัติขรรมนุญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ สภาผู้แทนราษฎร
ประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท มีจำนวนเท่ากัน

(๑) สมาชิกประเภทที่ ๑ ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทรงคุณตามเงื่อนไขในบทบัญญัติมา
ตรา ๓๖, ๓๗

(๒) สมาชิกประเภทที่ ๒ ได้แก่ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตั้ง ตามพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระหว่างเวลาที่ใช้บทบัญญัติเฉพาะกาลในรัฐธรม
นูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ”

รัฐธรรมนูญฉบับเดิมที่ก่อกำเนิดขึ้นมาแห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบ
กับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๓๓๕ และมาตรา ๓๓๖ จะเห็นว่า เฉพาะที่เกี่ยวกับบท
เฉพาะกาล ได้บัญญัติข้อความผิดแผกแตกต่างกันมาก เช่นในเรื่องกำหนดเวลาให้สมาชิก
ประเภทที่ ๒ ดำรงอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น แต่ที่สำคัญนั้น คือ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
บัญญัติจำกัดถึงสมาชิกประเภทที่ ๒ ว่าได้แก่ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งขึ้นไว้แล้วในวันที่ใช้บังคับรัฐธรรมนูญ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงการใหม่ ส่วนสมาชิก
ประเภทที่ ๒ ตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิมบัญญัติว่าได้แก่ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตั้ง ขึ้นโดยอาศัย
กฎหมายพิเศษฉบับหนึ่ง คือพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน
ระหว่างเวลาที่ใช้บทบัญญัติเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕
เรียกโดยย่อว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งมาตรา ๕๖ มีความว่า “ในชั้นนี้
พระมหากษัตริย์ทรงประกาศพระราชกฤษฎีกาตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ ขึ้น ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๖๕

ต่อไปเมื่อจะเลือกตั้งบุคคลเข้าแทนในตำแหน่งสมาชิกที่ว่าง หรือจะต้อง ตั้งสมาชิกเพิ่ม
จำนวนขึ้นก็ดี หรือจะต้องปลดสมาชิกเพื่อลดจำนวนลงก็ดี เพื่อให้สมาชิกประเภทที่ ๒ คงมี
จำนวนเท่ากับสมาชิกประเภทที่ ๑ ท่านให้สมาชิกประเภทที่ ๒ ที่มีอยู่ในขณะนั้นประชุมเลือก
ตั้งหรือปลดตามจำนวนที่จำเป็น

สมาชิกประเภทที่ ๒ นี้ ทำหน้าที่อยู่ในตำแหน่งตลอดวาระที่ไว้บทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญ” บทบัญญัติที่กล่าวนี้แสดงว่ารัฐธรรมนูญฉบับเดิมประสงค์ให้มีสมาชิกทั้ง ๒ ประเภท มีจำนวนเท่ากันตลอดไปในระยะเวลาไม่เกินสิบปี แต่พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ นี้ ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งเมื่อพิจารณา โดยตลอด ไม่ปรากฏเลยว่ามีบทบัญญัติในมาตราใดเหมือนหรือใช้แทนพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๔๗ จึงเป็นอันเห็นได้ว่า ส่วนที่เกี่ยวกับการลดจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ลง ย่อมต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๓๑๖ แต่ส่วนที่เกี่ยวกับการเพิ่มจำนวนนั้น ถ้าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะให้มีการเพิ่มจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้ เพื่อให้เท่ากับจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๑ ก็คงไม่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๕ (๒) ว่า สมาชิกประเภทที่ ๒ ได้แก่ผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นไว้แล้วในวันที่ใช้บังคับรัฐธรรมนูญนี้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ ชี้ขาดว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ เป็นจำนวน ๘ คน ในเขตเลือกตั้งจังหวัดพระนครและจำนวน ๓ คนในเขตเลือกตั้งจังหวัดธนบุรี นั้น จำนวนสมาชิกที่เลือกตั้งมาถูกต้องตามเกณฑ์ที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว มิได้ขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

คำสั่งฎีกาจึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องคัดค้านของโจทก์ทุกจำนวน คำธรรมเนียมและคำทนายความทุกฝ่ายให้เป็นพับไป.

ลงนาม ชรรมบัณฑิต
 ” จักรปาลศรีสวัสดิ์
 ” ตูลยกรณ์พิทาร์ณ

ผู้แก้ไขเพิ่มเติมคำนำประธานสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อวันที่ ๖ ก.ค. ๒๕๐๐ เวลา ๑๐.๐๐ น. นาย อาร. เฟ้นอกซ์ อัครราชทูตเบดเยี่ยม ได้นำ นายเรมอนด์ เรเวน สมาชิกรัฐสภาเบดเยี่ยม และอดีตรัฐมนตรีเศรษฐกิจ และสังคมแห่งสหประชาชาติ เข้าเยี่ยมคำนับประธานสภาผู้แทนราษฎร ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในการนี้ พลเอก พระประจักษ์ จันทน์ ประชานสภาผู้แทนราษฎร ได้ให้การต้อนรับและสนทนาด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี จนถึงเวลา ๑๐.๓๐ น. จึงได้อำลากลับ.

นายกรัฐมนตรีตอบขอขอบคุณใน การอวยพรของเลขาธิการและบรรดาข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เนื่องในโอกาสคล้ายวันสถาปนาสำนักคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ศกนี้ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในนามของคณะข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีคำอวยพรไปยังท่านนายกรัฐมนตรีและบรรดาข้าราชการในสำนักคณะรัฐมนตรีนั้น บัดนี้ ท่านนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือตอบขอบคุณมาดังต่อไปนี้.

ทำเนียบรัฐบาล

๒ กรกฎาคม ๒๕๐๐

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือถึงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๐๐ ท่านและบรรดาข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แสดงความปรารถนาดีและอวยพร เนื่องในวาระคล้ายวันสถาปนาสำนักคณะรัฐมนตรี นั้น

LI RT

ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการสำนักคณะรัฐมนตรีได้รับทราบแล้ว ด้วยความ ชอบคุณ
 ทกกรุณาแสดงไมตรีจิตทั้งนอที่ยิ่ง และรอน้อมรับพรนั้นไว้เป็นมงคลสืบไป โอกาสนี้ขอตั้งจิต
 อธิษฐานอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงประทานพรให้ท่านและ
 ข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประสบแต่ดีริ้วสวัสดิ์พัฒนาบงคต เจริญ
 ควดยศุภพรพิชชย์ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ยั่งยืนนาน ประสงค์คำนงหมายดังใดขอให้สัมคัง
 มโนรทุกประการ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

(ป. พิบูลสงคราม)

ผู้แทนประเทศไทยได้เป็นรองประธานกรรมการศูนย์กลางปรมาณูภาคเอเชีย

ข่าวจากกรุงวอชิงตันเดนมอว่า ดร. จ่าง รัตนรัต เลขาธิการคณะกรรมการพลังงาน
 ปรมาณูแห่งประเทศไทย และเอกอัครราชทูต เฟลิกซ์เบอร์โต เอ็ม. เซอร์ราโน ผู้แทนฟิลิปปินส์
 ประจำสหประชาชาติ ได้รับเลือกให้เป็นรองประธานกรรมการคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ๓๖ ชาติ ซึ่ง
 ไปร่วมพิจารณาวางโครงการก่อตั้งศูนย์ปรมาณูภาคเอเชีย รวมทั้งกิจการเกี่ยวแก่ทางค้ำ
 การเงิน

ดร. จ่าง รัตนรัต ได้รับเลือกเป็นรองประธานกรรมการฝ่ายวิทยาการ และเอก
 อัครราชทูต เซอร์ ราโน ได้รับเลือกเป็นรองประธานฝ่ายก่อตั้งองค์การ

สหรัฐอเมริกาจะได้ให้เงินประมาณ ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ ช่วยเหลือในการตั้ง
 ศูนย์ปรมาณูสำหรับภาคเอเชียที่มนิคาต่อไป

ข่าวต่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงในสหภาพโซเวียต

วิทยุอังกฤษเดนมอข่าวว่า ผู้สื่อข่าวอังกฤษซึ่งเคยประจำอยู่ในมอดโควและสันทักใน
 กรณโซเวียตแสดงความคิดเห็นว่า การกำจัดโมโดคอฟและพรรคพวกเป็นชัยชนะครั้งใหญ่ของ
 คุร์ตเซฟเสมือนนักมวยเพียงคนเดียวสามารถถนัดเขาที่นักมวยขนาดหนักหลายคนพร้อมกัน และ

ความเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเป็นผลแห่งชัยชนะของครุฑเซฟครั้งนี้ คงจะเป็นไปในเรื่องสัมพันธภาพระหว่างไซเวียตกับกลุ่มประเทศบริวารทางยุโรปมากกว่าอย่างอื่น ผู้สื่อข่าวดังกล่าวชี้แจงว่า เมื่อการจู่โจมร้ายแรงต่อต้านรัฐบาลคอมมิวนิสต์เกิดขึ้นที่เมืองปอชานาน ในโปแลนด์ นโยบายและความคิดเห็นของครุฑเซฟกับของโมโตคอฟก็เกิดขัดแย้งกัน โดยครุฑเซฟเห็นว่าสถานการณ์ที่เปรียบเหมือนวัตถุภายในขวดจะค้นให้ขวดระเบิดออกนั้น ควรแก้ไขด้วยวิธีคลายจุดที่อดแน่นเดี่ยบบ้าง เพื่อระบายแรงดันออก แต่โมโตคอฟกลับเห็นว่า ควรใช้วิธีแก้ไขด้วยการอัดจุดให้แน่นมากขึ้นอีก อย่างไรก็ตาม ในกรณีโปแลนด์ความคิดเห็นของครุฑเซฟเป็นฝ่ายชนะ เพราะปรากฏว่าต่อมาไม่ช้าได้มีการเปลี่ยนรัฐบาลคอมมิวนิสต์คณะใหม่ในโปแลนด์ และโดยความตกลงยินยอมของไซเวียตรัฐบาลนั้นได้ประกาศตนดำเนินนโยบายคอมมิวนิสต์แบบอิสระ ไม่ขึ้นต่อบงการของพรรคคอมมิวนิสต์ไซเวียต ทั้งจะปรับปรุงการปกครองภายในประเทศในทำนองให้เสรีภาพแก่ประชากรโปแลนด์มากขึ้นด้วย ต่อจากนั้นมา เมื่อการปฏิวัติต่อต้านคอมมิวนิสต์และไซเวียตอุบัติขึ้นในฮังการี ครุฑเซฟ บุตกานิน โมโตคอฟ และมุรบุรุษไซเวียตคนอื่น ๆ ได้รีบรุดเดินทางโดยเครื่องบินไปยังกรุงบูดาเปสต์ นครหลวงของฮังการี เพื่อพิจารณาสถานการณ์และคิดแก้ไข ซึ่งผลที่สุดปรากฏว่า ความคิดเห็นของโมโตคอฟเป็นฝ่ายมีน้ำหนักมากกว่า ไซเวียตจึงได้ห่มกาดังทหารเข้าปราบปรามจนปฏิวัติในฮังการี ผลของการที่ไซเวียตใช้กาดังทหารเข้าแทรกแซงในฮังการีทำให้การปฏิวัติไม่บรรลุความสำเร็จ แต่ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความรุนแรงและตึงเครียดกันเกือบทั่วโลก ยิ่งความปราชัยทางการทูตระหว่างประเทศครั้งใหญ่ให้แก่ไซเวียตด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้สื่อข่าวเตือนว่า ถึงแม้โมโตคอฟและคณะต้องรับบาปไปแล้ว ก็ยังหวังอะไรกันไม่ได้มากนักในสถานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงท่าทีของไซเวียต ในกรณีฮังการี เพราะรัฐบาลไซเวียตได้นำคนเข้าผูกพันกับรัฐบาลคอมมิวนิสต์ฮังการีคณะทหารหุ่นของไซเวียตมาแต่เดี๋ยวนั้น ขณะเดียวกันผู้สื่อข่าวกล่าวอีกว่า จอมพล ติโต ประธานาธิบดียูโกสลาเวีย ต้องเป็นผู้หนึ่งที่ยืนกรานอย่างแข็งในการสนับสนุนอำนาจของโมโตคอฟ ซึ่งมีนโยบายเป็นปฏิปักษ์ต่อยูโกสลาเวียอย่างร้ายแรงนับตั้งแต่ยูโกสลาเวีย ถอนตน จาก กลุ่มคอมมิวนิสต์ไซเวียต หลายปี มาแล้ว ในที่สุดผู้สื่อข่าวกล่าวว่า เหตุการณ์ที่น่าสังเกตต่อไปยังมีอยู่อีกด้านหนึ่งคือทางด้านเซ โดสโตวาเกีย ประเทศบริวารไซเวียต ซึ่งมีข่าวว่ากำลังมีความเคลื่อนไหวอย่างสำคัญอยู่เหมือนกัน ในที่นั่นของต้องการดำเนินนโยบายคอมมิวนิสต์แบบอิสระเช่นเดียวกับโปแลนด์และยูโกสลาเวีย

วางตลาดแล้ว

อับละ

๕ บาทเท่านั้น

รอแยลสแตนด์การ์ด 111

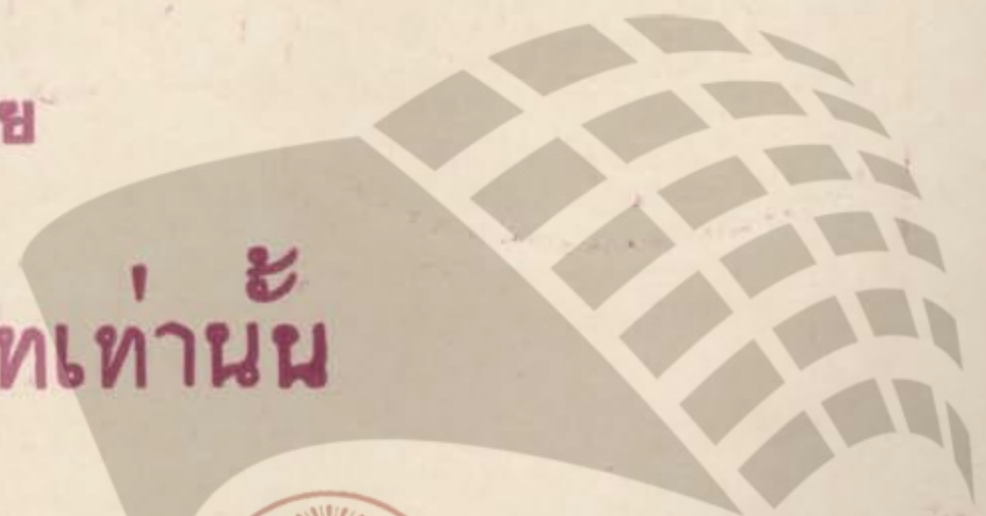
ผลิตเพื่อความสะอาด

สำหรับท่านที่ลุ่มบทรตราณี

บรรจุอับไลหะอับละ ๒๐ มวน

จำหน่าย

อับละ ๕ บาทเท่านั้น

LIERT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ดื่มแล้ว รวงทอง 3๗ปี

ดีกว่า ทุกกว่า

ดื่มแล้ว รวงทอง 3๗ปี

บริษัท ไทยท่า จำกัด

สำนักงานใหญ่ ๑๐๒ ถนนกรงเทพ
พระนคร ๑๐๑ ส. ๕ สายปิ่นเกล้า โทร. ๒๓๓๕๘-๒๓๓๑๐